

„Kerepesi Bazár!”

Az udvarban levő játékaru-osztály valamint a hozzátartozó helyiségekben dús választék a legolcsóbb s legfin. játékarukban, az ismert és jó czégnél:

Késmárky és Illés.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható — az osztrák tartományok számára **Szelinski György** cs. kir. egyetemi könyvtárosnál, Bécsben, I. Stefansplatz Nr. 6.

GYERMEKÉLET

KLEINMICHEL J. RAJZAIHOZ

a verseket írták és átdolgozták

SZÁSZ KÁROLY ÉS VARGHA GYULA.

34 nagy színnyomatú képpel.

Ara színes borítékba kötve 3 forint.

JÓ GYERMEKEK KÖNYVE

THUMANN PÁL RAJZAIHOZ

a verseket írták és átdolgozták

SZÁSZ KÁROLY ÉS VARGHA GYULA.

48 nagy színnyomatú képpel.

Ara színes borítékba kötve 3 forint 60 kr.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű óráüzlete.

BRAUSWETTER JÁNOS SZEGEDEN

cs. kir. és m. kir. szab. chronometer és műorás, föltalálója az első egyedüli kules nélkül fölhuzható remonitör inga-órának stb. stb.

ORÁK 10 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT ARANY ÉS EZÜST ÉKSZERTÁRGYAK RÉSZLETFIZETÉSRE

Kitűntetve London 1871. Kecskemét 1872. Bécs 1873. Ujvidék 1875. Szeged 1876. Paris 1877. Székesfehérvár 1879. Budapest 1885.

Levélbeli megkeresésekre pontosan válaszoltatik. Képes árjegyzék bérmentve. Invitások pont. eszközöltetik.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű óráüzlete.

HIRDETMÉNY.

Ó Császári és Apostoli Királyi Felségének 1887. évi június-hó 10-éről kelt legf. ellátározása folytán ezennel megindítatik a **XIII-dik M. KIR. ÁLLAMSORSJÁTEK,** melynek tiszta jövedelme akképen osztandó fel, hogy a vagyonlan magyar kir. hivatalnokok övegyei és árvali részére alakítandó alap, a szegény agg tanítók és öregeknél segélyesét csielő Bőtös-alap, a miskolci református főgymnasium, a budapesti Krisztinaváros Gellért-utczájában lévő és a süreke nádkör vezetése alatt álló leánynevelő-intézet, a Péter Jakabnak a helyük nevelésére és ápolására fenntartott intézete és a Záhánban föltaláló szegény javító-intézet, egyenkint a várható jövedelem egy-tized, az országos népközi-egyet és a magyarországi hírlapok nyugdíjintézet pedig két-tized részben részesítessék. E sorjatek összes, 6,669-ben megállapított nyerevényei az alább következő jártékért szerint:

1 főnyeremény	60.000 forint	50 nyer. egyenk.	100 forint, 5.000 forint
1	15.000	100	50
1	10.000	2000 sor-ny.	20
1 nyeremény	5.000	4500	10
5 nyer. egyenk.	1.000		
10	500		

A husz visszavonhatatlannal 1887. évi december hó 29-én történik. Egy sorjatek ára 2 forint 0. c. van megállapítva.

Sorjatek kaphatók: a lottószámszámánál Budapesten, (Pest, fővárház, félmelet) hora a megrendelt sorjatek ára postautalvány mellett előre beküldendő; valamennyi lotto-, s-és adóhatalnál; a legtöbb postahatalnál, és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorjatek-árusoknál.

A magyar királyi lottószámszám: Budapest 1887. nov. hó 26-án. Máriássy Sándor, m. kir. pénzügyminiszter, osztályt. és lottószámszám.

Singerstr. 15. PSERHOFER J.-féle győgszertár, Bécshben.

Vértisztító labdacsook ez előtt egyetemes labdacsook neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben a labdacsook csodás hatásukat észszeresen és nem bizonyítottak volna. A legmarkosabb esetekben, melyekben minden egyéb szer sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacsook számtalanszor és a legrosszabb idő alatt teljes gyógyulást eredményeztek. 1 doboz 15 labdacsoval 21 kr., 1 tekercs 6 dobozzal 1 ft 5 kr. bérmentesen utánvét melletti küldéssel 1 ft 10 kr. A pénz előleges beküldése mellett ára bérmentesen megküldéssel: 1 tekercs labdacso 1 ft 25 kr., 2 tekercs 2 ft 30 kr., 3 tekercs 3 ft 35 kr., 4 tekercs 4 ft 40 kr., 5 tekercs 5 ft 20 kr., 10 tekercs 9 ft 20 kr. (1 tekercs-nél kevesebb nem küldetik szét.) Számtalan levél érkezett, melyek intőzői hálát mondanak a labdacsookról, melyeknek a legkülönfélébb és legsúlyosabb betegségekben egészének helyreállítását köszönik. A ki csak egyszer kísérletet tett velük, tovább ajánlja.

A sok köszönő-iratból közlünk néhányat:

Leongang, 1888 május 13. Tisztelt uram! Píulát valóban csodálatosak, nem olyanok, mint sok oly más földesért szer, hanem minden bajban lehetőleg segítenek. A huszvetkor megrendelt píulákából a legtöbbet barátaim és ismerőseim között osztottam el, és mindnyójokon segítettek; koros egyének, különböző bajokkal és hibákkal áttaluk, ha nem is teljes egészségnköt, de jelentékeny javulást nyertek, s szokat tovább használni szándékoznak. Kérem tehát nékem nyolag öt csomagot küldeni. Tölem és mindazoktól, kik szerencsések valának, píulát által egészségnköt visszanyerhetni, legrosszabb köszönetünk.

Deutinger Márton.

Béga-Szentgyörgy, 1882 febr. 16. T. uram! Nem fejezhetem ki eléggé benső köszönetemet, píuláért, miután Isten segítségével nóm, ki már évek óta miszer-rebbszen volt, a vértisztító píulák által abból kigyógyítottam, a habár még most is eszed még azokból, egészségre már annyira helyre van álltva, hogy fiatal físseséggel minden munkáját végezheti. E köszönő-iratomat valamennyi szentve. ő érdekében kérem fölhasználni, s kérem egyuttal, küldjön 2 csomag píulát és 2 darab chinai szappant. Kiváló tisztelettel lekötelezettje **Novak Alajos, főkerész.**

Tekintetes úr! Előre becsátva azt, miszerint valószínűleg valamennyi győgszere hasonló jósággal bír az ön **híres fagybalszamával**, mely családomban több idült fagydnak gyorsan véget vetett, dacára valamennyi ugynevezett egyetemes szer iránti bizalmatlanságomnak, elhatároztam magamat az ön vértisztító labdacsohoz felykomodni, hogy ezen a ró golyóibok segítségével megostromoljam sok évi aranyeres bánatlamat. Egyáltalában nem restelem önnök bevallani, miszerint régi bajom 4 heti használat után egész tökéletesen megszűnt, s én ezen labdacsokat ismerőseim körében a legbizonytalanabban ajánlom. Az ellan nincs semmi ellenvetésem, ha ön ezen soraimat, jóllehet névaláírás nélkül nyilvánosság elé óhajta becsátani. Mély t. Bécs, 1881 febr. 20. **C. v. T.**

Fagybalszam, Pscherhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre mint legbiz. szer elismerve. 1 köcsöggel 40 kr., bérment. küldéssel 65 kr.

Golyva-balszam, a legmegbizhatóbb szer a golyvánál. Egy üveggel 40 kr., bérmentesen küldéssel 65 kr.

Élet-esszencia (prágnál csöppök); megromlott gyomor, rossz emésztés és mindennemű alfésti bánatlam ellen kitűnő házi szer. 1 üveggel 20 kr.

Keskeny-útfűszörp, általánosan ismert jeles házi szer hurutos rekedtség, göröcs köhögés, stb. ellen. Egy palaczkával 50 kr., 2 palaczkával bérmentesen küldéssel 1 ft 50 kr.

Amerikai köszvény-kenőcs, legi. szer minden köszvényes és csúdos bajok, tagszaggyátás, ischias, fűszaggyátás stb. ellen. 1 ft 20 kr.

Alpesi növény-likör, Bernhard O. V.-től 1 palaczkával 2 ft 60 kr., 2 palaczkával 1 ft 40 kr.

Az itt felsorolt készítményeken kívül még a birodalom valamennyi lapban hirdetett bel- és külföldi győgszerek-különlegesség készleten van, s minden netán a raktáron nem levő ezíkek kívánatra pontosan és oleón beszerzetnek. Postai küldeményre a pénz előleges beküldése mellett a vitelűj eszköztől. Az országnek előzetes legnagobb része kapható Budapesten **Török József** győgszert., király-utca 12.

VASÁRNAPI UJSÁG

52-DIK SZÁM. 1887. BUDAPEST. DECEMBER 25. XXXIV. ÉVFOLYAM.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK egyutt: egész évre 12 ft fél évre ... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 ft fél évre ... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 ft fél évre ... 3 * Külföldi előzetesítéshoz a postallag meghatározott vitelűj is csatolandó

A TRÓNÖRÖKSÉ ÉS KÖRNYEZETE.

A keresetlen egyszerűség, a derült kedély és a bizalmas családiasság benyomását teszi a szemlére az a kép, melyet olvasóinknak ez alkalommal bemutatunk. Azt hinné az ember, egy csoport bájos testvért, rokant lát maga előtt, a kiknek egy vidám pillanatban eszükbe jutott, hogy úgy a mint vannak, levétetik magukat az egymás kedvéért.

Valóban, ez is a kép története. Stefánia főherczegasszony néhány hetet töltvén Franzensbadban, azoknak a hölgyeknek, kik szerencsések voltak közelebbi társaságában időzhetni, azt az ajánlatot tevő, üljenek a fényképiró gépe elé s vetessék le magukat az együtt töltött kellemes órák emlékéi.

Egészen improvizált kép tehát, mely igen

Herceg Lobkovitz Nándorné születt Podstatzky-Liechtenstein Ida Gróf Festetics Kálmáné szül. Clam-Gallas Klotild Majláth grófnő Pálffy Teréz grófnő a főherczegnő udvarhölgye Sylva Tarucca grófnő Chotek Szidonia grófnő, a főherczegnő udvarhölgye.

STEFÁNIA FŐHERCZEGASSZONY ÉS KÖRNYEZETE. Fénykép után.

ritka a legfőbb körökben s ha mégis előfordul, csak a legszűkebb körben marad s nem igen kerül a nagy nyilvánosság elé. Kedvesen jellemzi a fiatal főhercegasszonyt s az ő derült, gyermetes kedélyét, mely a feszes udvari szabályok merevségét is megolvastja melegével, midőn arról van szó, hogy örömet szerezhet azoknak, a kik szeretettel veszik körül.

Valóban Stefánia főhercegasszony, kedélyét tekintve, ma is az a vidám gyermek még, a kinek akkor ismertük, midőn mint felig serdülő leánya először jelent meg előttünk, hogy monarkhiánk leendő uralkodójának nyujtsa kezét.

Testileg azonban bájos nővé fejleszté az elmúlt öt esztendő. Kár, hogy a fénykép utánzata nem tükröztheti vissza teljesen kellemét, arca rózsás árnyalatu hófehér színét, hajának édes anyjától örökölt aranyos csillámát, karesű, hajlékony természetét, mely jóval meghaladja a közepes női magasságot s azt a bájít és előkelő keresetiséget, mely minden mozdulatát jellemzi. Csupán szemének és ajkának ismert nyájas mosolya, mely annyi jószágról, emberszeretetről tanuskodik, ismerhető föl a fényképen is.

Stefánia főhercegasszony igen hamar tudta új környezetének szeretetét meghódítani, s nagyon rövid idő kellett hozzá, hogy az uralkodóháznak a legnépszerűbb tagja legyen. A bécsi nép úgy találja, hogy igen sok van kedélyében abból a jellemvonásból, mely Mária Teréziát oly kedvessé tette, a ki egyszer az udvari színház páholyából kihajolva, a közönség előtt e szavakkal adott nagyanyai örömeinek kifejezést: «Gyerekek, halljátok, a Poldinak kis fia született!»

A fiatal főhercegasszony is hasonló nyílt közvetlenséggel tudja magához bilenselni környezetét s a mint a magas arisztokracziának különböző köreit vonja maga köré — példája ennek mai képünk is: — ép úgy érti titkát annak is, hogyan találja el népei szívéhez a legbiztosabban oda vezető utat.

Hogy mennyi súlyt fektet a mi szeretetünkre is, mutatja az, hogy, mint anyai részről különben is magyar leány s Magyarországnak leendő királynéja, szorgalmasan tanulja nyelvünket s magyar udvarhölgyével, Pálffy Teréz grófnővel, még kissé szokatlan francziás akcentussal ugyan, de örömet és gyakran elcséveg magyarul s azt az időt, melyet Magyarországon, anyja, nagytatyja és nővére hazájában tölt, nem csak mi keveseljük, hanem ő maga is.

E tekintetben is a bécsiek a szerencsésebbek. Ők az év legnagyobb részében mindennap láthatják. Nincs az a nagy préteri kocsizás, nincs jelentékenyebb ipari vagy művészeti kiállítás, színházi ujdonság vagy olyan bál, melyben az udvar is képviseltetni szokta magát, hogy ott, többnyire ifjú férje oldalán, meg ne jelennek.

De nemcsak a mulatságokban szokott részt venni. Csaknem minden nap jelentik a hírlapok, hogy most ezt a zárdát vagy iskolát, máskor ezt vagy azt a kórházat, ismét máskor valamely emberbaráti intézetet: vakok, siketnémák, szegények házáit látogatta meg. Aztán nem is hódol, más előkelő hölgyek módjára, a párisi divatnak, de megkísérli külön divatot, hajviseletet teremteni, előnyben részesíti a belföldi kelmét, belföldi divatárúsnókat, szabókat s más iparosokat foglalkoztat s a hazai ipar pártolása tekintetében is jó példával jár elől.

Az osztrák székváros művészeti élete is sokat köszönhet a főhercegasszony érdeklődésének. Így csak nemrég védasszonya lett a «bécsi zenebarátok egyesületének». A mily középpontja a német irodalomnak Berlin, a német képzőművészetnek München: épen olyan Bécs a zene terén. Egész Bécs dalol e muzsikál, a fényes hangversenytermektől le az alacsony koresma-

házakig. Nagyszámu az énekes és énekesnő, karmester, zeneköltő és virtuóz, a kik Bécsben áldoztak a zene muzsájának s az egész művelt világot betöltötték nevök hírével. Pedig itt nem állami intézmény neveli a művészeket, hanem a társadalom. Ez hozta létre a «zenebarátok társaságát» is, mely megalkotá s ma is előkelő színvonalon tartja fenn a zene-konzervatóriumot. Az által, hogy a főhercegnő e társaságnak védasszonya lett, hatalmas lendületet adott a zene művelésének, melyre Bécs lakossága mintegy rá teremtvé látszik lenni.

A főhercegnő különben maga is kitünő művelője a zenének, különösen a zongorán s hogy különösen ügyes festő és rajzoló, arról e lapok hasábjairól is meggyőződhet az olvasó, midőn bemutatottuk a természet után rajzolt ama képeit, melyeket a főhercegnő fenséges ferje kívánatára az ennek kezdeményezése és közremunkálása mellett megjelent «Az Osztrák-Magyar Monarchia Írásban és Képen» című nagy irodalmi vállalat számára készített.

Stefánia főhercegasszony mint hitves és anya is valódi mintaképül szolgálhat. Alig képzeltünk valami kedvesebbet, mint a trónörökös-pár idylli családi élete. Nyár idején egész zárandokolás van Luxenburg felé, a hova az ifjú pár magányát élvezni vonul, s boldog, a ki a fiatal főhercegnőt megpillanthatja, a mint a park táván csolnakát kormányozza, vagy elhajt a fák és bokrok csoportjai között kis ponyy-fogatán. Hát ha még négy éves leánykáját, a kis Erzsébet főhercegnőt is beleülteti.

Két udvarhölgye, a már említett Pálffy Teréz grófnő és Sylva Taruoca grófnő, állandóan a főhercegasszony környezetében van. Az előbbi igen lelkes derék magyar honleány s igen sokat tesz arra, hogy a főhercegnő rokonszenvét a magyarok iránt folyton ébren tartsa és nevelje. Nem nehéz, sőt a főhercegnő áldott természete mellett nagyon is hálásnak mutatkozott, de még is elismerésre érdemes törekvés. Sylva Taruoca, a másik udvarhölgy, gróf Kálnoky közös külügy-miniszternek édes testvére. Mindkettőnek alakja meg van jelölve ma közlött képünkön. A többi ott látható uri hölgyek nem tartoznak a főhercegasszony állandó környezetéhez, s a trónörökös más előkelő hölgyeknek is megszerzi azt az örömet, hogy társaságukban levéti magát.

TÖRÖTT VIRÁGCSERÉP.

Sully Prudhomme.*

Ez a cserép, hol e verbéna sárgul,
Repedt egy gyöngye legyező-csapástul.
Surolták véle sebtiben,
Neszét se hallá senkisenem.

De karczolásra egyre növekedve,
Magát beette a kristály-üvegbe,
Míg utját észrevétlenül
Megtette a cserép körül.

Már vize is cseppenként kiszivárga
És nedvnek lifján fonyadoz virága.
Hogy mért, nem sejtik az okot —
Törött, hozzá ne nyúljatok.

A szív is, melyet szeretünk, gyakorta
Még bántja szívünk; bárha csak «surolt»,
De mégis ott a repedés
S a szerelem virága vész.

Bár ép az emberek szemében,
De sebe ott van, ott van mélyen,
És egyre nő s a szív zokog:
Megtört, hozzá ne nyúljatok!

RADÓ ANTAL.

* Radó Antal most megjelent gyűjteményéből.

A DRÁGI FÖLDESASSZONY.

Előszó.

Irta P. SZATHMÁRY KÁROLY.

Hajh, bizony furesa idők voltak azok!

A török, mintha vesztét érzené, foglalgatni kezdte a vele alattvalói viszonyban állott Erdélyt s miután saját vazallusát, II. Rákóczi Györgyöt megsemmisítette, a helyére a saját magát kinevezett Baresai Ákos fejedelemmel együtt ostromoltatta saját országa kulcsát, Nagy-Váradot.

A magyar szívből is kezdett kivesszenni a valódi hazaszeretet; s bár a Tisza mentén ott lakmározott a nádori tábor, nem hallgatták meg a néhány száz polgárból és deákiból álló váradi őrség esdeklő szavát; sőt volt, ki — uram bocsásd meg neki — azt mondotta, hogy inkább hangozzék Erdély védbástyájáról az «Allah», mint a kálvinista zsoldár. A nagy Pázmán kora lejárt, mikor a főpap is előbb volt hazafi, — csak azután jött a többi.

Másfél hónapig vitézül állta az ostromot a pár százra olvadt váradi őrség s midőn végre szabad elvonulás föltétele mellett a várat föladata, a nagyvezér tépte szakállát dühében, szegényében, hogy 60,000 emberét így parányi őrség tudta annyiszor visszaverni. Hiában: fészket védte az oroszlán.

No de Várad azért elesett s attól kezdve levőben lógott az erdélyi fejedelemség. Baresayt lemondatta, kivégeztette Kemény, ezt pedig letportja Kucuk pasa s az erővel fejedelemmé tett Apaffy fejedelem országát napról-napra belebb harapdálta a váradi őrség, mint a hernyó a falevelet.

Az alatt a czim alatt, hogy Váradhoz tartozik, egyre hódította a Kőrös és Kraszna mentét, a Kalotaszegét és a Szilágyságot; bár Bánfy Dénes, a kolozsvári főkapitány egyszer-egyszer körmére ütött a hódítóknak.

Ebben a gyászos időben történt, hogy a török vágyait még a Meszesen is túljerteszte s a váradi pasa bégeinek osztá ki a falvakat és jószágokat, állítva, hogy az benne van a defterben (a török adókönyvben).

Ily módon nyerte Drágot az érdemes Musztafa, egykor talán vitéz, de már koros török uraság, mint ők mondják: bég.

Csakhogy a mint az érdemes Musztafa végére járt, azt a jószágot egy tűzről pattant magyar menyecske, özvegy Serédy Istvánné, született Kamuthy Kata asszonyom bírta, ki az ő bégségéről semmit sem akart tudni; sőt küldönceit, kik a jövedelmet, adót követelték, cselédeivel vették ki a drági kastélyból.

Midőn a jámbor Musztafa ezt a váradi vár piacán, hol kávéját szokta szüresülni, barátainak elbeszélte, azok először kinevették; azután pedig azt a bölcs tanácsot adták, hogy írjon a bitorló asszonynak egy fenyegető levelet; s ha ez sem használ, menjen oda maga és foglalja el birtokát.

Musztafa helyesnek találta e tanácsot és odamenne a piaczen íróasztala mellett gubbaszkodó feskerezedszihez (írnök), letette előtte a megsabott bakiszt és megdiktálta a fenyegető levelet, mely hangzék eképen:

«Te kutyahitű asszony! Itt küldöm ezt a becsületes csauszomat, Alit; fogadd olyan hódolással, mintha magam lennék és a nekem, mint drági földesúrnak járandó adót és dézsmát neki, becsületes vendégség mellett, kiszolgáltassad! Ha különben tennél, tudd meg, hogy fegyver és tűz léssen nyakadon, melyet én viszek reád, urad, *Musztafa bég.*» Datum, stb.

Ali csausz el is ment, de nem mondhatnók, hogy valami kéjtudásos lett volna. Somlyónál megkergették a huszárok, Zilahnál megverték s majd

hogy helyben nem marasztalta a hajdúk; egész héte tölt, míg végre elérhette Drágot.

No, itt azután tisztességes elfogadásban részesült.

A különben nagy rendben és tisztaságban tartott kastély kapujában reá rohant vagy harmincz kuvasz és vadászeb, melyek elől a fölönő hidról még a vár árkaiba is szívesen bemenekült volna, ha ott meg egy pár bozontos medve nem rázta volna lánczát.

Bizony, mire az udvari cselédség vasvillával, bottal az ebeket elverte róla, Ali csausz kaftánja úgy ki volt csipkézve, mint valami divathölgy rokolyája.

De sem kuvaszcsoport, sem medve nem vala oly rettenetes Ali csauszra nézve, mint az a jelenség, mely a kastély palotáján várta, hova két hegyesre fent bajuszú öreg huszár karonfogva fölkiérté.

Ott állott teljes földesasszonyi díszében Kamuthy Kata, egy ölnyi magas asszonyság tornyos fejkötővel, föttől talpig gyászban és villogó büszke tekintettel, melyre Ali még azt a kevés magyar szót is elfelejtette, melyet útközben betanult volt.

Összevissza hebegett törökül, tatárul és magyarul mindent és reszkető kézzel, földig hajolva nyujtotta át Musztafa izenetét a rettenetes földesasszonyságnak.

Ez elolvasta a fenyegető levelet a nélkül, hogy erős arcvonásai közül csak egy is megmozdult volna.

— Vezessétek — parancsolá azután a huszároknak — ezt a derék vendéget szobájába és lássátok el *igaz magyar vendégszeretettel.*

Hát el is látták, a mint az utasítás adva volt. Asztalaira sorban hordották föl a pompás sertésvelő-levest, a felséges töltött káposztát, dagadóval, avas szalonna és kásás hurkával és a még felségesebb kolbászt, sódart és mindazon iszonyú ételmeket, melyektől az igaz muzulmánygömor annyira iszonyodik, melyehez nagy kancsóban állott a pompás somlyói ürmös, melyhez hasonlót még nagyapja sem izelintett.

Azután, hogy meg ne szökjék, reá zárták az ajtókat. Ali csausz egy ideig merő borzadályllyal nézegette a rettenetes edeleket, de mire beesteledett, az éhség, szomjuság érezetnét kezdte hatalmát. Ali hozzá kezdett látni előbb a kancsóhoz, melynek szép piros nedve csábítóan ingerkedett szomjuságával; midőn azután ebből néhány kis kancsóval lecsúsztatott, a rózsaszínnek tetsző világborszat színben; párbeszédet kezdett tehát velök és pár óra múlva a pislogó mécs mellett annyira megbarátkoztak, hogy — úgy éjteltájban — Ali csausz énekelni és táncolni kezdett, minek hírére meg is vitték a leskelődő cselédek a tréfán mosolygó földesasszonynak.

Már jó magasan állott a nap és Ali csausz még mindig ott hortyogott a földön, a hol tánczoltában hanyatt vágta volt magát. Csak nehezen tudták fölbreszteni és a macskakint (Katzenjammer) kirázi belőle.

Mire azután megmosakodott és megimádkozott, ismét Kamuthy Kata asszony elé vezették, hogy vegye át gazdája számára a választ.

Jó, hogy tartották a huszárok, mert Ali csausz alig állott a lábán, fogai vaczogtak és a rémület legnagyobb kifejezésével tekintett a képzeletét föllümlő tekintélyű asszonyságra, ki pedig ezúttal elég nyájás, bár a mellett méltóságos magatartással mondá neki:

— Hallod Ali csausz! Itt ebben a lepecsételt ládikában van a válaszom Musztafa bég számára; mellette pedig a drági dézma és adó. Jól vigyázz, hogy mindent egyenesen a jámbor Musztafa kezére szolgáltatass és senki töled útközben el ne vegye. Vendégszereteti ikre, azt hiszem, nincs pa-

naszod; tarisznyádat is megtöltöttem; már most az Isten vezérlejen!

A huszárok Ali csauszt dobozostól kikisérték a kastély kapujáig; itt teli tarisznyát akasztottak a nyakába, jókora botot adtak a kezébe és lódióttak egyet rajta.

Nem is nézett ő vissza a kastélyra, míg a szomszéd hegy tetejét el nem érte.

Musztafa bég ott állt a nagyváradi bazár kafenája előtt, hol, ha az idő alkalmas volt reá, egész délutánait tölteni szokta. Szájában elmaradhatatlan hosszú szárú pipája és előtte parányi asztalkán a jó süti, czukortalan kávé.

Idősebb, fiatalabb bégek, kisebb és magasabb rendű katonatisztek, ezek között egy híres jancsár aga, ép oly nyugodtan ültek ott keresztbe vetett lábaikon, csak hébehába szólva egy-egy szót egymáshoz.

Ali csausz Váradra érkeve, a szokott helyen kereste föl gazdáját.

Musztafa nem fogadta őt meglepetve; a keleti népnél főerény a nyugalom.

— Nos add elő, mit hoztál? — parancsol végre a bég, miután pár percig a szájából kibocsátott füstkarikákban látszott gyönyörködni.

— Az odaváló asszonyság? — mond mélyen meghajolva Ali csausz, — parancsodat véve, e dobozt küldi válaszul. És átnyújtá a ládészkát.

Musztafa föltörte a pecsétet s abból egy iratot vont elő.

— Levél, magyarul írva! — mond körültekintve — de ki tudja ezt elolvasni?

— Én — mondá egy spáhi tiszt, ki már egy évtized óta volt Magyarországon és a temesvári pasa mellett segédtséti szolgálatot teljesített.

Átvette az iratot és végig futva annak rövid tartalmán, ellenállhatatlan nevetésben tört ki.

— No még ilyet sem hallottam soha! — kiáltott föl.

Musztafa idegenül tekintett reá.

— Fordítsd át a levelet, hadd halljuk mi is — mondja komolyan.

— Halljátok: a levél így szól:

«Te disznóhitű török! Tudd meg, hogy Drágot, melyhez te just tartasz, én birom őseim érdemeimél fogva: de ha követelésednél mégis megmaradnál, tudd meg, ágyam fejénél tartok egy dárdát, melyet őseim hajdan sok pogány török vérével szennyeztek be: én is kész vagyok ezt tenni, csak jelenik meg itt Drágon egyenlő fegyverrel, — a ki győztes lesz, azé legyen a falú és jószág. Addig pedig elégedj meg az idezárt csekély ajándékkal, melyet előleg gyánánt küld nekem *Kamuthy Kata, özv. Serédy Istvánné.*»

— No ez derék egy fehércseléd lehet! — mond egy jancsáraga.

— De még milyen! — kiált elragadtatással a csausz — van egy ől magas és van oly széles váll, mint kettőnknek!

Musztafa fenyegető tekintetvetett a csauszra, ki erre rögtön elhallgatott, míg gazdája a drági földesasszony ajándékát bontogatta, mely ugyan becses dolog lehet, mert többszörös patyolatba van göngyöltve.

Musztafa sokáig vesződött a fölbontással; társai körébe gyűltek lehetőleg fekezett, de mégis érvényesült kíváncsisággal.

A jámbor Musztafa bég egyszerre fölkiáltott és undorral dobta el a kezében maradt tárgyat, mely nem volt egyéb, mint egy szép barnára pirított, szőrös sertésfű!

Ez a legnagyobb sertség, melyet igazhitű muzulmánon elkövetni lehet. Dühbe is jött reá a jámbor férfú annyira, hogy dobozt, iratot Ali arcába vágott; azután papucsait, sőt pipaszárát sem kimélte; szegény Alira csak úgy szállott az áldás esőtől.

— Hát eb az inged! ilyen izeneteket és ajánlékot hoztál te nekem? No hiszen majd megkapod az útiköltséget a talpadra! — kiált dühösen Musztafa.

A szegény csausz mentegetőzve vonult vissza és Musztafa visszamerült előbbi félálmós nyugalmába.

— Bizony nem lesz itt más hátra, mint verekedni azzal a kurucz menyecskével; dárda helyett hadd fogjon főzökánalat a kezébe!

— Ugy van! Ugy van! — válaszol Musztafa s egy perc múlva álmosan bólogatott ülőhelyén, míg pipája kifordult szájából.

Othton azután kikérdezte Ali csauszt a drági földesasszonyról. Ali csak igazat mondott, midőn annak hatalmas voltát eszelte.

— Megverne az, uram, kettőnket is egyszerre! — fejezte be az épen nem biztató leírást.

Musztafa bólogatott fejével, de nem fogott harcias készülétekhez, hanem eljárt kávézó helyére, hol mindig azzal fogadták:

— Nos, Musztafa bátyó, mikor lesz meg már a viadal a drági híres menyecskével?

Ezt kérdezték úton-útfélen, kintvára még az utcaizai gyermekek is, körülzárva szegény öreg béget és orrot, fület csinálva kezökkel utána.

Utoljára sem volt más mód, mint menekülni. Egy éjjel tevőre, lovaíra podgyászolta szőnyegét, asszonyait és egyéb portékáját és visszaindult szülőtte földre, Aleppóba.

Kamuthy Kata, özv. Serédy Istvánné pedig nyugodalmasan bírta a drági jószágát holta napjáig.

Így van ez megírva Hadadi báró Wesselényi István naplójában, sok más szép történettel együtt, mely az olvasó közönség nagy örömére nemsokára meg fog jelenni a mi könyv-bazárunkon.

FORRÁS ELŐTT.

Színmű, mely szentjánoskenyéren kezdődik és Béla futásán végződik.

Személyek:

APA,
BÉLA, II. gym. oszt. növendék,
MARGIT,
VICZA.

Történik karácsonyi vakációban minden háznál, a hol Béla úri van.

APA. Vicza! Margit! Béla! Hol vagytok? Jeretek elő! Nézzétek, itt van egy csinos erdei kép, és három friss, kővér, telt szentjánoskenyér! A ki legszebb magyarázatot tud mondani a képhez, azé lesz a szentjánoskenyér mind.

VICZA. Innen is látom, hogy libapásztorok. A libákat elhagyták, s idejöttek viribelni. Az a leány, a ki ül, a kocsiné Verája, az pedig, a ki áll, az öregbérés-Zsófi. A gyerek pedig, a ki ott telhetetlenkedik, a kertész Jóska. Épen olyan pusztos. Ni! mennyit iszik! Pedig úgy sem kell neki az a víz, mint az olvasókönyv. De azért csak nyeli, hogy várakoztassa a szegény leányokat. Tudom istenen, hogy ha az a korsó festve nem volna a lányok kezében, már régen összetörtött volna a hátán.

MARGIT. Hová beszélsz Viczuska! Te ugyan nem kapsz a szentjánoskenyérből egyebet, csak a magját. Azt elültetheted, hordhatsz is rá vizet a szádban, a mennyi tetszik, és megnézheted minden pillanatban, hogy kél-e már? — Hát nem látod azt a nagy erőt ott fenn a hegy-oldalon? Hol van minálunk ilyen erdő? És a forrás, a milyen gazdagon önti, bizony nem a mi pázistunkból bugyog ám fel! Mit keresne a mi Veránk Máramaros-vármegyében, a hol ninesenek is libapásztorok, mert a sas meg a mókus mind elhordaná a libát pásztorostul. — Látni való, hogy ez egy hegyi tájkép. A két leány valami vadász leánya. — Azért hogy meztalál vannak...

VICZA. Beh jó nekik!
MARGIT. — Jó nevelésű leányok lehetnek. Másiképen nem várnák oly szeliden, míg a gyerek kiiszsa az egész forrást.

VICZA. De a türelemnek is van határa, úgy-e apa? Egyszer csak az lesz, a mit én mondtam,

hogy a korsót összetörök annak a pusztosnak a hátán . . .

MARGIT. Nem; ekkora kárt egy leány sem csinál. Hanem megfogják a két lábánál fogva, egyik egyik lábát, másik a másikat, aztán kihuzák a gyepre.

VICZA. A gyerek ordít, kapálódik . . .

MARGIT. Azután elszalad, követek szed, hajgálni kezdi a lányokat, mint a Béla szokott minket.

VICZA. De a leányok elbujnak ám . . .

MARGIT. El ám, de a gyerek mégis csak eltalálja az egyik korsót, a minek sírás lesz a vége. A gyerek pedig nekiszalad az erdőnek, s csak késő este kerül haza, mikor minden alszik.

VICZA. Az ám; de a nyírfa-seprű még ébren van. Azt is csak a szegény lányok bánják meg, mert másnap mind kitekergeti a bábuik nyakát. Minden fiú pusztos.

BÉLA. Kivéve engemet, a ki még sohasem törttem ki egy bábu nyakát sem. Kell is nekem a ti bábutok!

VICZA. Hát mikor az én Irénkém szemét kivágtad!

BÉLA. Az akkor volt. Még akkor az elemi iskolába jártam. Most már nem kell a bábutok. Hanem a szentjánoskenyeret, az kell, mert én magyarázom meg legjobban a képet.

MARGIT. Lássuk hát, hogyan terem a szentjánoskenyér a második gimnasiunban!

BÉLA. Ez az egész dolog Svájcban történik. MARGIT és VICZA (egyszerre) Habaha! Svájcban! magyar paraszt gyerek Svájcban!

BÉLA. Magyar festő csak nem festhetett svájci ruhát, de ha megszólalna az a gyerek, bizonyosan svájciul beszélne, a mit ti nem értenétek meg. Annyit elismerek, hogy a gyerek paraszt gyerek, mert ha úri fiú volna, a leányokat bocsátaná maga előtt a forráshoz. Pusztosnak pedig egyáltalában nem lehet mondani, hiszen láthatjátok, milyen szépen áll rajta a ruháskája. A lányokról is lehet látni, hogy svájci lányok. Olyan fehérke mindakettő, mint a hó-virág; nem hiába, árnyékban nőttek. Nem igaz, apa?

APA. Igaz lehet; de az is igaz, hogy a szentjánoskenyér a te fejed fölött függ legmagasabban.

BÉLA. Majd mindjárt a kalapomba hull az. Hát ez az egész dolog Svájcban történik, mert ott vannak a nagy hegyek, és nem Máramaros vármegyében. A magas hegyeken nagy erdők, és a hegyek lábában eseregdező hives források, eleveníteni a szomju virágokat. Ezt ábrázolja a mi képünk. Ha nagy leszek, én is elmegyek Svájcba utazni, és szedem egyik kézzel az alpesi rózsát, másikkal a tiszta fehér havat. A telet és a tavaszt együtt. Ha pedig még nagyobb leszek, veszek egy villát a legmagasabb hegy tetején. Oda veszem magamhoz Margitot és Viczuskat; aztán mindennap estefelé lejárunk a völgybe forrás-vízért inni. Kérem a szentjánoskenyeremet!

APA. A szentjánoskenyér, úgy látom, nekem süttötték, mert a képet én fogom megmagyarázni legvilágosabban. Ez a kép sem nem Máramarosra, sem nem Svájcra szól, hanem Görögországra. Béla! hol van Görögország?

BÉLA (félre) Jaj nekem. (fennt) Európában. APA. Helyesen, fiam. Európai ember lesz belőled és svájci villa-tulajdonos, a legmagasabb hegyen! Viczuska! hol van Görögország?

VICZA. (szavalva) Görögország, a régi, híres görögök hazája, a legkisebb államok egyike, a Balkán félszigeten van, európai Törökországtól délre; a jóniai, földközi és görög sziget-tengerek között. Legdélibb foka a Matagon fok. Nevezetes városai . . .

BÉLA. Szajkó-módra én is el tudnám mondani; de mi nekünk az értelmünket fejtik ám, s nem engedik meg, hogy magoljunk.

APA. Azért nem terem aztán az értelem, mert nem magol. Mondja el hát már most az az értelem Görögország hegyeit.

BÉLA. Olyan kis országoknak nem lehetnek valamire való hegyei. Mi csak az Alpéseket tanuljuk meg a lomniczi csúcsot.

APA. No Viczuska, segíts rajta . . .

VICZA: Görögország legnevezetesebb hegységei: A pindusi hegylánc, melynek elágazásai s egyes eszései különböző neveket viselnek. Ez utóbbiak között legnevezetesebbek: a Parnassus és a Helikon . . .

APA. Helyesen kis szajkó. — Tehát ide nézzetek: ez a hegyoldal itt a Helikon . . .

BÉLA. Tudom már papa. A hol a versek teremnek.

APA. Igen, de csak az a jó, a mi a tetején terem. Itt pedig még csak a tövében vagyunk. A Helikonnak az oldala, mint e képen is láthatni, csupa erdő. Tele van ciprus-, borostyán-, bábér- és cserfával. Sőt a régi időkben az aljában még mogyorófa-bokrok is díszlettek bőségesen. Van pedig a tövében egy gazdag hűvös forrás, a mint láthatjátok. Ni! hogyan forr ki belőle a kristályvíz. Ezt a forrást Hippokrénének hívják, a mi magyarul azt teszi: *Paripa-forrás*. Azt beszélük, hogy egy Pegázus nevű szárnyas ló rugta ki a körmével . . .

BÉLA. (félre) Tört volna ki a lába! APA. Azért hívják Paripa-forrásnak. Ennek a vizében benne van mindenféle tudomány, a mi csak a vil . . . Ne oldalogj Béla! — benne van, mondom, minden tudomány, a mi csak a világban van. Minél többet iszik belőle az ember annál tudósabb lesz tőle. Föl a hegytetőre pedig csak az juthat, a ki e vízből sokat, igen sokat iszik. De

A FORRÁS MELLETT. — SZOBONYA MIHÁLY RAJZA.

aztán a ki egyszer feljutott, építhet ám ottan világot; sokkal szebbet, mint a legmagasabb svájci hegyen. Most már tudjátok a forrás nevét. *Hippokréné*. De hát az a fiú, a ki a forrás előtt térdel!

MARGIT: Egy múzsa. APA! Eredj golyóh! hiszen a múzsák leányok voltak.

VICZA. Akkor Linné, ki mindig hegyek között járt.

APA. De ennyit még sem ivott. Sem ilyen buzgósággal nem térdelt a tudományok forrása előtt. Nézzetek, hogyan nyeli! Hogy neki vetkőzött! Hogy lehányt magáról kabátot, mellényt, cipőt, hogy a drága nedvnek egyetlen cseppje se szoródjék el!

Tudom, ha a piktor a hóna alá rajzolta volna a bizonyítványát, mely telve van *elégesséssel*, mindjárt kitalálnátok.

MARGIT és VICZA (egyszerre) Béla! A mi Bélánk.

APA. Ki is volna más? Nincs a világban több ilyen kerek fej, melyből a nagyramenendőség jobban kisugároznék, mint az én Bélámé. Példátlan fiú! a ki még a könyökével is issza a tudományokat. Neki nincs gondja semmire; sem korsolyára . . .

MARGIT. Sem ezinegére . . . VICZA. Sem eszujlira . . .

APA. Semmire a világban, csak a Hippokrénére. MARGIT. Állj odább már Béla! Mink is hadd kóstoljunk!

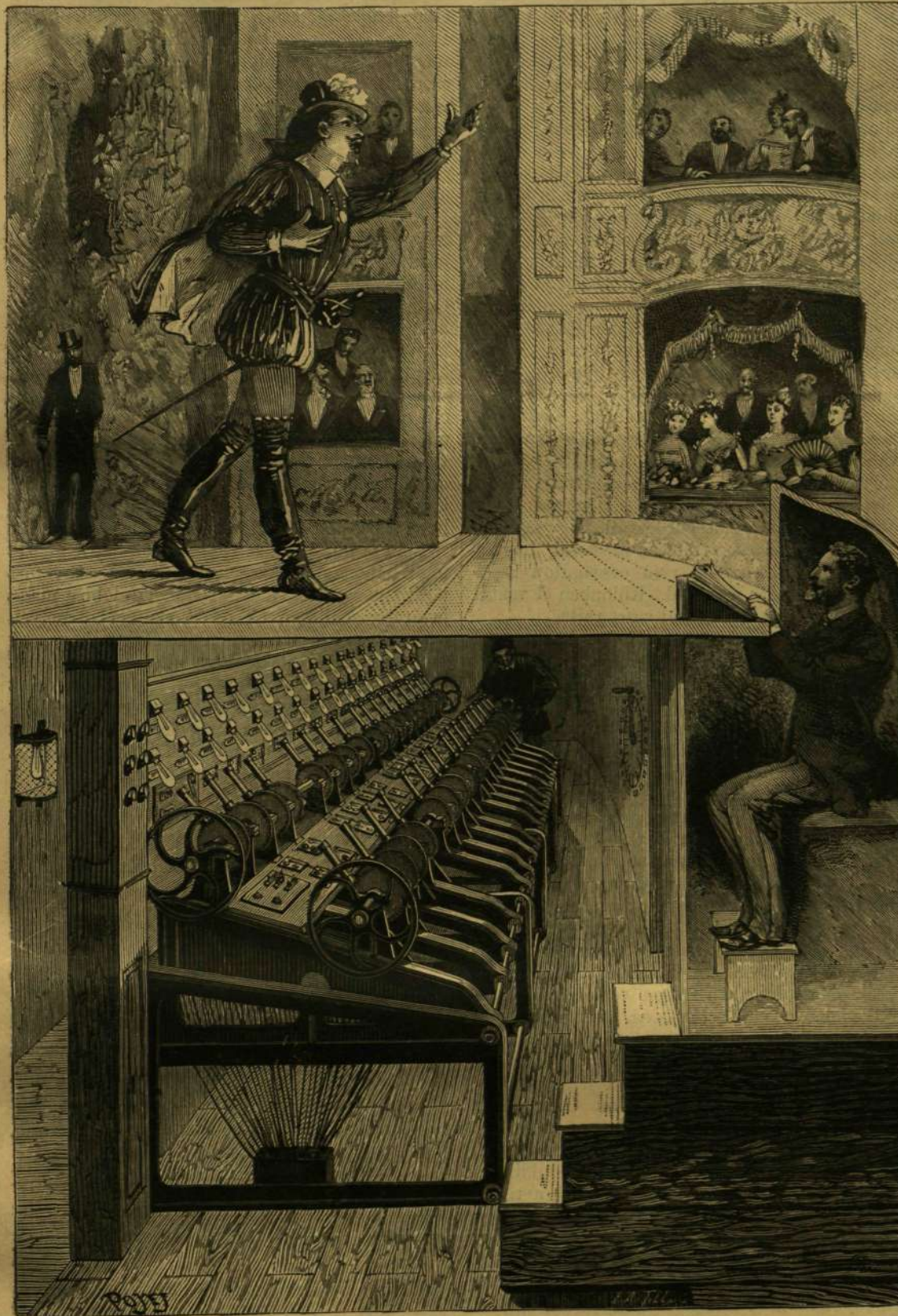
APA. Dejszen várhatjátok azt! Ő ugyan felemel onnan hat álló esztendeig. De akkor aztán! Hogy megéri akkorra az a kerek fej! Micsoda fekete frakká változik az a póre fej! Milyen szép bocsvíz az a tükös haj! Micsoda érettség lesz az! Akkor kérdezzék meg tőle: hol

A PÁRISI OPERA VILLAMVILÁGÍTÁSA.

A közelebbi mult időkben egymást gyorsan követő színházegészek tolytán újra napirendre került a közbiztonság kérdése a színházaknál, különösen a világítás tekintetében. Kiváló szakértők nevezetesen az összes színházaknál, hogy a villamvilágítás az egyedüli mód, mely világítóereje mellett a legtöbb biztonséget nyújtja a véletlenül bekövetkező szerencsétlenségek ellen. Budapesti színházaink közül a nemzeti színház dícséretes buzgalommal sietett a modern vívmány eredményeit magáévá tenni, de oly nagyok a nehezégek, melyek a villamosvilágítás elterjedésének Európa-

De a fokozott tűzbiztonság mellett a villamvilágítás a falfestmények megőrzésére is kedvező viszonyokat teremt, mert kevés hő fejt ki. Baudry gyönyörű plafond-festménye a párisi nagy operában szomorú tanúsága a gázvilágítás káros behatásának. Ellenben bebizonyult, hogy a villamvilágítás behozatala által a színpad előreszének eddigi 30 fok hőmérséke 22 fokra szállott alá.

A fő-aggály, mely a villamosvilágítás ellen irányult mindez ideig, az volt, hogy a villamfényt nem lehet a szükséghez mérten fegyelmelni. De immár ez az aggály is le van küzdve, mi több, kísérletek történtek már arra is, hogy a villamfénynek bizonyos színhatásokat adjanak,

A PÁRISI NAGY OPERA VILLAMVILÁGÍTÁSA. MODULATOR A SZÍNPAD ALATT.

szerte akadályokat gördítenek még ezuttal utjába, hogy maga a párisi opera is csak ez évben, a vig opera katasztrófájának hatására alatt, csatlakozott a reform-mozgalomhoz s rendezte be világítását a villamosság alapján, még pedig az összes eddigi tudományos kutatások és eredmények felhasználásával.

A mi a villamosvilágítás fontosságát a nézőközönség biztonszágra szempontjából illeti, ez különösen abban áll, hogy az Edison-lámpák nem egyebek izzó karbonizált sodronyfonalaknál, melyek körte-alaku légüres üveggömbök alatt égnek; ennél fogva sehol sincs szabadon a láng, sőt ha a gömb eltörik is, a fény azonnal kialszik, mert elég egy atomnyi élely is, hogy rögtön eloltsa.

melyek a gáznál nem voltak valószínűsíthetők, s melyeknek festői hatására a színi hatás szempontjából nagy súlyt fektetnek.

Nagy elégtétellel kell itt konstatálnunk, hogy nemzeti színházunk mint általában a villamvilágítás bevezetésében, ugye szín-effektusok előidézésében is jóval megelőzte a külföldöt, s Zipernowsky-Déri rendszerű világításában a párisi operánál eddig még nélkülözött szímodulációkat is jó sikerrel alkalmazza, s végre a szuffiták felső világításánál három sor zöld, vörös és fehér üveglámpa van beállítva, melyek a modulator irányítása szerint váltogatva gyújthatók fel a holdvilág szelid derűjétől a tüzfény vérvörös pirkanásáig.

Hogy a párisi opera villamvilágítását a nemzeti színházal párhuzamosan állíthassuk szembe, lássuk előbb röviden az utóbbinak berendezését. A nemzeti színház összes helyiségeinek és a Szikszai-fele étteremnek világítását a nemzeti színház bérházának a muzeum-körúti sarok fele eső épülete souterrainjében elhelyezett négy, füstmentestől-vel ellátott gőzkazán látja el a Ganz-fele gyárból, mely egyszerűen a gőzfűtést is eszközözi, s vizet a vízvezetékkel nyeri. Két gép, mindegyik 125 lóerőre, felváltva működik, olyképen hogy egyik mindig tartalékban van; egy harmadik kisebb, 35 lóerőjű pedig a próbák alatti világításra szolgál. Az összes lámpák száma 1200—1250, melyek közül két ívlámpa a színház homlokzatát világítja meg, a többi izzólámpa pedig a színpad, a nézőtér és egyéb mellék helyiségekben van elosztva.

A párisi opera villamvilágításának mechanikai szerkezetét is mindenekelőtt egy 34 méter magaságú kémény képezi, mely kívülről láthatatlan s összeköttetésben áll öt robbanthatlan kazánnal, melyek az opera földalatti helyiségeiben elhelyezve, a szükséges gőzt szolgáltatják azoknak a gépeknek, melyek a dynamo-elektikus gépeket működésbe hozzák. Két gőzmozdító gép hozza működésbe két nagy Edison-szerkezetű, 1000 lámpás villamfényt. Minden dynamo-gép, épen mint a Zipernowsky-rendszerrel, szabályozó szerkezetű áll összeköttetésben, melyet egy ember könnyen kezelhet, s mely a villamennyiséget szabályozza. Ezek kívül alkalmazásban van a nemzeti színháznál használt ellenőrző készülék is. Ez két különböző szintű lámpa, melyek közül egyik vagy másik gyul fel a szerint, a mint az áram feszültsége igen erős vagy igen gyöngye. Mihelyt egyike a lámpáknak izzóvá lesz, annak a jele, hogy a villamáram meg van zavarva, mire a felügyelő a regulator egy mozdulatával helyreigazítja.

Az összes villamos vezetékek, kivéve azokat, melyek az épület külső részei világítására szolgálnak, a színpad és nézőtér padozata alatt elszigetelten egy billentyű-készületekben végződnek, mely alig eltérő szerkezetű a nemzeti színház színpada alatt levőtől, s mely a lámpák fényintenzívumát szabályozza. Itt összpontosulnak az összes vezetékek. A billentyűk az orgonásipokéihoz hasonlóan és a gépész egy lyukon át veszi az utasításokat, hogy melyiket kell megnyomnia, hogy a kívánt eredmény létrejöhön. Minden billentyű előtt kis porcellánlap jelöli a vezetékek elhelyezését, míg az ügyelő, mint nálunk, a maga állomásán figyeli a hatást.

A párisi opera napi világítás-szükségletét összesen 1000 lóerőjű gőzgépek szolgáltatják: de tulajdonképen csak 600 lóerőre van szükség. A 7 gőzgép közül 2 csak előre nem látott véletlen szükségek pótlására szolgál. Ugyanígy áll a dynamo-gépekkel is a dolog. 10 közül 6 elegendő a világításra, összesen 6000 lámpával, melyek így vannak elosztva: 614 lámpa a foyerhoz, 28 ívlámpa a homlokzathoz, 358 lámpa a fölépcsőkhöz s a többi a nézőtérhez, a színpadhoz és mellék helyiségekhez. Tegyük hozzá, hogy a gőzgépek stírítéséhez szükséges víz 39 méter mély kútból ered.

Mindez, mint látszik, lényegében megfelel a nemzeti színház villamos világításának, csak természetesen az épület nagyobb mérete által parancsolt szélesebb keretekben. R.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR-ORSZ HATARSZÉLRŐL.

Földrajzi ismertetés.

Minden nap újabb háborús híreket hoz. Németországi hírlapok, melyeknek bizonyos szavahihetőséget biztosít összeköttetésük a hivatalos körökkel, közöltek először jelentéseket orosz csapatoknak a galicziai határon való nagyobb mérvű összevonásáról s fűtkez hozzá oly magyarázatokat, melyek Oroszország támadó szándékaira engedtek következtetni.

E hírek következtében Bécsben már több ízben is tartottak hadi tanácsot s felsége elnöke alatt. De épen az, hogy e tanácskozásokból eddigelé semmi oly rendelkezés ki nem adatott, mely az állítólagos orosz mozgólódás ellensúlyozására lenne irányozva s egyébként is a diplomacia kötelességéhez híven mindent elkövet, a mi a bécs megoldást biztosítani alkalmasnak látszik: nem tűnt még el minden remény, hogy a háborút ez uttal meg elkerülhetjük.

De mivel a hír mégis fölmerült, az olvasó

kapunk. Nálunk a mai élet vagy egészen eltűnnek, vagy lényegében átalakulna, ha egyszerre mi is csak oly kevés hőt és világosságot kapnánk, mint a mennyi a Jupiterre esik. De valószínű másrészt, hogy a Jupiternek saját melege jóval nagyobb, mint a földgömbé. Ez az égitest óriási nagy a Földhöz képest, átmérője tizenegyszer akkora. Nem is hűlhetett tehát ki oly mértékben, mint a Föld, hanem sokkal lassabban. Sőt úgy tetszik, a Jupiter némi csekély saját világossággal is bír. A réteg, mely felületét elborítja, igen vékony és meleg lehet.

Ily viszonyok mellett tehát nemcsak hogy lehetséges ott is az élet, de nem lehetetlen az sem, hogy a földi élet lassanként oda módosulhatna, hogy a Jupiter felületén is tovább lenne folytatható.

S ha vannak a Jupiteren lakók, azoknak a leggyönyörűbb látványt nyújthatják ezen égitestnek holdjai és azok változásai. Mert a holdak sokkal közelebb esnek hozzájuk, mint a mi holdunkhozánk, s körülkeresési idejük is csak órákat vesz igénybe. Az embereknek úgy szólván sze-

sem lehet. Sőt valószínű, hogy látcsövekkel átláthatnak az anyaégitest világába, szemlelhetik az ottani életet, láthatják az ottani vidékeket, hegyeket és folyókat — talán épen a városokat is.

Képünk azt tünteti fel, miként látszik a Jupiter arról a holdjáról, mely hozzá legközelebb áll. Feltüntetett e kép a valóság után, s azt a helyzetet tünteti fel, melyben a Jupiter és holdjai 1880 augusztus 22-ikén egymáshoz állottak, s a mint akkor a földi távcsövekben feltűntek. Két holdat is látunk a Jupiter mellett, jobbra és balra, a mellett magának a Jupiternek korongján egy sötét kerek foltot. Ez a folt az egyik holdnak az árnyéka. Ott tehát, a hol e folt látható, épen napfogyatkozás van. A mellett látjuk a Jupiternek felhőit, melyek fénylők és világosak.

A növényzet, mely a képen látható, természetesen csak a rajzoló fantáziájának szüleménye. A Jupiter legbelsőbb holdján lehetnek pálmák, lehetnek egészen más növények vagy állatok, mi azokról nem tudunk semmit. Lehetséges, hogy hasonlóak a miénkhez, lehetséges, hogy egészen elütők azoktól.

Hoüsy Pál.

le, de csakhamar elhunyt. A gyermeket Albert herceg egy német zárdában neveltette, majd Campbell Anna nevű társalkodónőjével az Egyesült-Államokba mentek. Maga a herceg, később egy Bouverie nevű pap több ízben küldtek számukra pénzt, összesen mintegy 70.000 frtot, de Bouverie halála után (1876) az időközben özvegygá lett nőt elhagyták s csak 1880-ban kapott még egyszer pénzeszközt Brown Jánostól, az angol királynő ismert szolgájától. 1868-ban elment Európába, de félt Angliába is elmenni, nehogy «élethossziglan zárdába csukják». Kent aszszony könyvében több írásbeli bizonyítékra hivatkozik s mellékelve van arcképe is, mely tagadhatlanul hasonlít az angol királynőéhez. Talán épen ez a véletlen hasonlatosság volt az indító oka, hogy valamely élelmes «yankee» ezt az érdekes mesét ki-költse.

* Tűzveszély ellenében New-Yorkban újabbán arra kényszerítették a vendéglősöket, hogy minden szobában társanak készen köteleket s más mentő készülékeket. A törvény végrehajtását a tűzoltók ellenőrzik évenként legalább kétszer, az első ellenőrzés alkalmával 228 fogadó-tulajdonost bírságotlakt meg.

* A halálozások és születések egy orvos pontos számítása szerint legtöbbször éjfél és hajnal közt

A JUPITER EGYIK HOLDJÁRÓL TEKINTVE.

mük láttára kél föl az új hold, s leáldozik mint telehold. A mellett e holdoknak teljes elsötétedése, tehát a holdfogyatkozás, másrészt pedig a holdak által okozott napfogyatkozás, úgy szólván a mindennapos események közé tartoznak.

Még változatosabb és meghatóbb lehet azonban az égi jelenségek szemlélése a Jupiter egyes holdjairól. Ezeknek egén egy irtózatot nagy fénylő tányért képez maga a Jupiter az ő fénylő felhőivel, melyeknek vonulását és viharjait is jól ki-vehetik. A mi távcsöveink is oly alakulásokat mutatnak a Jupiter felhőiben és egyéb jelenségeiben, melyeket viharoknak kell tartanunk. Úgy látszik néha, mintha valami irtózatot orkán össze-vissza zavarná az ottani állapotokat. S mind ez a holdak lakóinak szemük láttára megy végbe.

Mi azon kívül évek óta egy nagy vörös foltot látunk a Jupiteren, mely nagyságra nézve közel akkora, mint Európa egész területe. A legszorgalmasabb vizsgálat után sem tudunk maugunknak számot adni e jelenségről. A holdak lakói ezt is közelről szemlelhetik, s minden bizonynyal még sok oly tüneményt, melyről nekünk képzeletünk

EGYVELEG.

* Óriási gomba. Banks József híres angol tudós a múlt század végén Cook kapitánnyal három évi utat tett s ez idő alatt többek közt pinczéje is zárva volt. Midőn visszatérté után a pinczét fel akarták nyitni, az csak erőszakkal történhetett s látták, hogy az egész pinczehelyiség telve volt gombával, melyet csak baltával lehetett szétvágni. A gomba egy teli hordóban támadt, annak borát mind felszivta s magát a hordót a pincze tetejéig fölemelte.

* Az angol királynő első-született leányának adja ki magát egy newyorki asszony, Mrs. Kent, ki az ő állítólagos jogainak megvédésére «Sophia Adelaide. Egy fejezet korunk történetéből» című művet is adott ki. E mű szerint Koburg Albert herceg még mielőtt Viktoria angol királynő férje lett volna, egy Reusz grófnővel lépett morganatikus házasságra, melyet atyja erőszakkal bontott szét. Mivel azonban Albert herceg csak ezt a nőt szerette, kikötötte, hogy az ebből származó leánygyermek legyen az utód s csakugyan ezt (a jelenlegi német trónörökös nejét) csempészték be, szerzőnk szerint, Viktoria valódi gyermeke helyére, ki nem más, mint Kent asszony. A csempészetről igen kevesen tudtak s hallgattak róla. Reusz grófnő de Lundi gróf neje lett s az angol királynő gyermekével Franciaországban telepedett

történnek. Ezer halálozás közül 421 jut erre az időre 230 délelőtre, 178 délutánra s 171 esteire éjfélig. Ezer születés közt 312 esik 12—6 óra közt, 249 délig, 186 délután s 253 este. Ugy látszik, hogy e véletlennek látszó esetben is van valami eddig nem ismert törvényszerűség.

* A telefon óriási elterjedést nyert az Egyesült-Államokban. 1877-ben még csak 780 telefon volt, 1880-ban már 60.800 s 1885-ben 325.574. Kanadában 18.000, Angliában csak 13.000 működik. Hogy még most is mily erősen emelkedik a telefon Amerikában, tanúsítja az a körülmény, hogy január hóban 220.423 kilométer hosszú telefon-hálózatot tettek le, hogy eddig 1521 telefonra szóló patens adatott ki s jelenleg a telefon-állomásokon 5186 egyén nyer állandó elfoglaltatást.

* A hitfelekezetek számát Simons angol pontos számítás után mintegy 700-ra teszi s ABC rendben sorolja fel, de maga sem tagadja, hogy lehetnek még egyes vallásfelekezetek, melyekről nincs tudomása.

* Hegedű-készítő iskolát állított fel Hamburgban egy Schönemann Otto nevű hangszerkészítő, kinek hosszas tanulmányozás után állítólag sikerült volna a régi híres olasz hegedűkhöz hasonló, de azoknál sokkal olcsóbb hegedűket előállítani.

Borús az ég, a föld setét,
Az éjnek sűrű fátyla leng
S borítja bé a féltéket.
— Egyszerre hajnalfény dereng,
Éjfel körül, míg minden alszik,
Felülről égi zene hallszik,
S lehat magasból mind az aljig:
Angyalsereg kara zeng.

Mit zeng az angyalok kara,
Hogy a föld szive reng —
S megdobbán édes hangira
Minden szív ide lent?

Alvó megérzi, ébredez —
Pásztorok serge lent
Egymástól kérdi: halld, mi ez?
A mint fülökbe cseng.
De egy a mást hiába kérdi,
Ifjú, s öreg, gyerek és férfi,
Bár hallja mind, egyik sem érti,
Mit angyalok kara zeng.

Mi zeng az égi magasságból?
E szó, a pusztába kiáltó,
Hogy «Ma született a Megváltó!»
Mit angyalok kara zeng.

Az alvó nyáj is felriad,
És megbomol a rend.
Báránka bég, juh megszalad,
Oda az éji csend.
A város — még az alszik mélyen,
És csak egy anya virraszt ébren
S egy gyermek jászol-bölcsejében;
Fent angyalok kara zeng.

Szász Károly.

(Roshovics rajzához).

RÉGI KARÁCSONYOK.

A keresztény egyház régi pogány hagyományai nemcsak a dogmák világában öltenek rejtett kifejezést, átszűrődve a krisztusi világnézet emelkedettebb felfogásán, de még határozottabb nyomokat hagytak hátra ünnepi szokásainkban, szertartásainkban és ritusainkban s azokban a babonás fogalmakban, melyeknek átöröklése századokon át nemzedékről-nemzedékre folytatódott. Ma a karácsony a béke és családiasság tisztultabb ünnepe annál, mely két-három század előtt valóságos bacchanáliává s kicsapongásokká bélyegezte a szeretet e nevezetes napját. Minden ünnepnek, a keresztény egyházban csak úgy, mint másutt, megvan az a hajlama, hogy az emberi természet mértéktelen ösztöneinek szolgáljon ürügyül; így volt ez a karácsonynyalis. És ha ma veszített is ez ünnep festői kinyomatban, mozgalmas, élénk tarkaságban, de sokkal bensőbbé alakult át, közelebb emel az éghez, az isteni ideálhoz, jobban megfelel annak a keresztényi szellemnek, mely az istenember születése rejtélyét, a *nativitást* emelte az eredetileg pogány természet-kultuszon alapuló ünnep kontinjárá.

Az az irányelv, mely a keresztény egyházat fennállása első századaiban arra vezette, hogy ne szakítson egyszerre a nép fogalmaiban meggróztított százados hagyományokkal, s a pogányság ünnepeit, a helyeti, hogy röviden eltorulje, inkább összhangzatosba hozza az új vallás eszméivel, épen a karácsonyban nyert könnyű megvalósítást annál a symbolikus kapcsolónál fogva, mely a pogány világnézetnél a téli napfordulóban megnyilatkozni sejtett természeti erő s a keresztény

hit Krisztus születését tárgyozó mysteriuma között fennáll. Ott mint itt a támadás, a megváltás, az új élet gondolata az, mely előtérben áll, mely csak más magyarázatot nyer a keresztény felfogásban, de értelmében, lényegében ugyanaz marad. A természet megújulása, mely a téli napfordulótól számítva kezdetét és az ember erkölcsi világának mély feltárlása, mely a krisztusi ige és a bűnből való megváltás tényében foglaltatik, voltaképen ugyanannak a vallásos igazságnak kettős, érzéki és szellemi nyilatkozása.

És valóban, ha a régi századok karácsonyait a római saturnáliakkal és Janus ünnepeivel összehasonlítjuk, nem egy érintkező kapesot találunk köztük, úgy idő, mint az ünneplés módja tekintetében. A karácsony az időbeli ünneplése, decembertől januárig terjedő időközében, a maga pogány ritusaival, bacchanáliáival, zajos kicsapongásaival, melyeket mindenféle keresztény legendák, babonás mendemondák, vaskos tréfák tarkítottak, teljesen megfelel ennek a fölfevésnek. A római saturnáliák a téli napforduló és az újév ünneplésére voltak szánva, de egyszersmind bennök volt az ember boldog természeti állapota emlékének ünneplése is Saturnus idejében, az egyenlőség és szabadság korában s szerzője Janus volt, az az isten, ki kettős arczával a múlt év válpontján előre és hátra tekint. Csak 497 óta Kr. e. ünneplétek rendszeresen, s még csak egy napig (decz. 19.), de Augusztus három, Tiberius négy s Caligula öt napra terjesztette ki. Az egész ünnepszak alatt minden nyilvános és magánélet zárva volt, zaboltalan szabadság uralkodott mindenfelé. A foglyokról levették lánczaikat, a rabszolgák urnikkal ülhet-

tek asztalhoz, sőt ezek szolgálták ki. A tehetősebbek nyílt asztalt tartottak s a dözsölők myrtuskoszorúkat öveztek fejük köré s rózsákkal s egyébekkel ajándékozták meg egymást. Otthon, a család körében is kölcsönös ajándékokat cseréltek ki, s mindenféle játékok, czirkuszi futtatások, gladiator-birkózások s bohócokodások egészítették ki az ünneplés időtöltését.

Azt a kérdést, hogy Krisztus urunk mely napon született, a tudósok még nem döntötték el végérvényesen, de a túlnyomó rész deczember huszonötödikét tartja a legvalószínűbbnek, ep úgy, mint a hogy deczember utolsó hétfőjét Judás Iskariót születésnapjának. Az első keresztények karácsonyt január elsején ünneplétek. Chrysostom atya megjegyzi, hogy «Antiochiában csak újabb idő óta ünneplik karácsonyt külön a vizeskeresztől (január 6.), s e szokás is nyugatról eredt.» Az órmények egész a 12-dik századig együtt ünneplétek a kettőt s a görögök ma is vizeskeresztort tartják Krisztus születése ünnepeit és karácsonyt. János, niceai érsek, egy e tárgygyal foglalkozó levélben, előadja, hogy jeruzsálemi szent Cyrill kérelmére Gyula pápa szigorú kutatóst rendelt annak megállapítására, hogy mely napon született a megváltó s deczember 25-dikét találván ilyennek, e napra tették karácsonyt. Kiszámították azt is, hogy Krisztus megkereszteltetése január 6-dikán történt, harmincz éves korában.

Első nyomait a karácsony megünneplésének a második század körül találjuk Commodus császár idejében, a ki Herkulesnek óhajta magát nevezetnie, a római gladiatorokkal birkózott s kérekedett ügyességével, a melylyel az amphitheatrumban a vadállatokat megölte. Szokása volt az

szokott kezek elég ügyesen faragják ki az egyes emberi alakokat és rendesen sikerül azok felöltöztetése és megfestése is. Legnehezebben megy a fejek elkészítése és ezért ezeket már ujabbban a játékereskedésekből vásárolják. Eltekintve e kis bajtól, a Krisztus-jászol készítőjének rengeteg sok mesterséghez kell értenie. Mint fametszőnek ismernie kell a legcélszerűbb fákat. Midőn a hegyet vagy várost faragja ki, építésznek kell lennie, legalább egy kis szemmértékének és izlésének kell lennie. Mint festőnek a távlattnak kell értenie és még azt is tudnia kell, hogyan keverje össze a színeket, hogy jó testszín jöjjön létre. Alakjai felállításában színpadi rendező s egyúttal költő is, mert hiszen saját maga tapasztalatait és élményeit testesíti itt meg. Szükséges a biblia ismerete, hogy ne csináljon valami nagy baklövést és e mellett nagy türelmének kell lennie, mivel mukodásban megtörténik, hogy a hegy beszakad, a juhokat agyonveri, vagy az alakok nem akarnak egyenesen állani.

Karácsony után természetesen már fel kell állítani a jászolt. Igen gyakran megtörténik, hogy ez az alkotmány a szoba nagyrészt igénybe veszi. Legelőször a hegyet kell felállítani. A fa-alapra mindenkor pontos számítás szerint egymás után jönnek az összeszegezett sötétzöld színű kendőkből készült, melyeket, hogy jobban ragyogjanak, még fagygyuval vonnak be. A következő feladat Betlehem város felépítése, mely azonban lehet Jeruzsálem is, de mindig a hegy tetején van. Rendesen kéregpapírból vagy apróbb fadarabkákból állítják össze s igen gyakran meg lehet különböztetni a kőfalakon, tornyokon és kapukon kívül az egyes házakat is. Vagyonosabbak az ily városokat plébából készítik, a minék nemcsak az az előnye van, hogy más évre is megmarad, hanem egyúttal az is, hogy könnyen lehet rajta bemutatni az esti kivilágítást s nappal a kémények füstölését (rendesen tömjénfüst által). Hogy ebben a városban középkori várak, góth templomok s különösen svájci házak s modern villák gyakran fordulnak elő, nem lehet zokon venni a jámbor bajoroktól és tyroliaiktól, kik bibliai arkheológiát soha sem tanultak. Sokkal komikusabb, hogy a mohamedán mecsetek használata is nagyon divatos.

Az épületek közül három mindig igen nagy: az istálló, a templom és végül a mennyegzői terem. Ezekben vagy ezek körül állítják fel az egyes bábokat, melyek addig nagy dobozokban és ládáknak őriztettek, rendesen itatós papírba rakva. Legelő van a kapunál egy ör vagy egy bebocsátást kérő kereskedő, majd néhány utas is, az istálló mellett egy juhász néhány juhval. Ez sohasem marad el, sőt némely esetben a juhok száma igen nagy. Maga a Krisztus, a három böles és a többi főalakok már egészen szabályszerűen állítatnak fel és ezeken változtatni nem szabad.

A Krisztus-jászolban ábrázolt főbb események a következők: Jézus születése és ennek megővődése az angyal által a pásztoroknak, az

egyiptomi futás, a betlehemi gyermekgyilkosság, a körmetéltetés, a három keleti király üdvözlete, a 12 éves Jézus a templomban, a kánai mennyegző. Sok nagy jászolban mindezek együtt vannak ábrázolva, sőt akad olyan is, a hol még Krisztus keresztrefeszítését is bemutatják.

A mellékesportozatok közé tartozik: a pásztorok áldozása, a keleti bölesek hazatérése. Néha az ily mellék-csoportokat naponkint váltakozva állítják fel.

Gyakran előfordulnak ó-testamentumi jelenetek is: Ádám és Éva a paradicsomban, Ábel és Kain, Izsák feláldozása, Jákob fiai. Mindezek azt mutatják, hogy ezek a jelenetek a középkori vallásos színjátékokkal állottak összeköttetésben.

A legtöbb ily jászolban természetesen nem ügyelnek az egymásutániságra és sok nem egy időben történt esemény van egymás mellett ábrázolva. Középen áll például az istálló. Jobbra

sodronyon lebeg a hirt hozó angyal; egy-két pásztor hallgatja, mások alusznak s ismét mások már az istálló előtt hódolnak az ujszülöttnak, mások meg kürtölnek, mintha a dolog nem tartoznék rájuk. Ugyanazon a színen a városi kapun jó Simeon levitáival a körmetéltetésre s más oldalán a három király nagy kíséretével.

A legtöbb báb fel van öltöztetve, akár papírból, akár keményebb anyagból készült. Különösen szűz Máriának a pörnép izlése szerint mindig felöltözve kell megjelennie. A legtöbb báb fél vagy egy láb nagysága, rendesen viaszból vagy legalább mozogható fából készült, kezekkel és lábakkal. Talpaikba szurt szegeken állanak. Az öltözet rendesen szabályszerű, József kék ruhát és sárga köpenyt visel s Mária piros és kék öltönyt; mindkettőn rajta van a szentség jele. A pásztorokat tetszés szerint öltöztetik. Az angyalok hosszu fehér vagy veres diszes öltönyt

A HÁRS-BAZÁRBAN.

A VÁS-TÉREN.

ANGYALJÁRÁS.

A JÉZUSKA EXPRESSZE.

KARÁCSONYI VÁS BUDAPESTEN.

viselnek és sajátos sapkájuk van; kezükben hosszu bot, felül keresztelt. Különösen diszesen ábrázolják a keleti böleseket s a kánai mennyegző vendégeit. Ujkori muzsikások, rendjeles urak, dragonyosok, vértések gyakran fordulnak elő s a nyáron sült malacz sem tartozik a kivételek közé.

Minél naivabb és változatosabb az a kép, melyet a közép által készített Betlehem-játékok mutatnak, annál nagyobb hatást csinál. A meiningeni híres pompája s korhűsége, melyet a színpadi előadások alkalmával tanúsítanak, a Krisztus-jászol készítésénél alkalmazva valószínűleg ellenszenvesen hatna rájuk. Nekik külön művészetű érzékük van, melyet nem a nagyszabású képek s szobrok elégitenek ki. Épen így hatástalanok volnának rájuk a renaissance nagy mestereinek képei, de a saját maguk művészei által alkotott Krisztus-jászolokban, hol az emberek a jelen-

korban előkhöz hasonlítanak s gyakran fordulnak elő hegedülő angyalok is, megtestesülve látják saját vallásos meggyőződéseiket. S valóban sajátos tiszteletet önt beléjük ez a meggyőződés. Mindnyájan tudják, hogyan készült a Krisztus-jászol, de azért a művész családjának tagjai is némán s tiszteletteljesen viselik magukat annak közelében; a nézők alázatosan leveszik kalapjukat, a pipát zsebre teszik és suttogó hangon beszélnek egymással mindenütt, a hol a jászol felállítva van. Szokás a jászol készítőjének és bemutatójának adományt adni, de ezt is oly módon teszik rá a tányérra, mint a templomi perselybe a krajczárt s az ily adomány vallásos céljáról meg vannak győződve.

Ósrégi mondák szerint a betlehemi jászol ábrázolását assisi Szt. Ferencz találta fel. A szerzetesek fel is jegyezték, hogy Brescia mellett, a Theatin völgyben, szabad eg alatt, 1223-ik év

karácsonyán állította fel a híres szent az első Betlehem-jászolt pápai engedéllyel és roppant tömeg jelenlétében. Valószínű, hogy ezt a szokást is a ferenczrendi barátok honosították meg és szándékosan kapcsolták össze alapítójuk nevével. A mult században már többször üldözték ezt a szokást, mint a mely a babonáságot előmozdítja, így a mainzi érsek is adott ki ellene 1787-ben egy pásztorlevelet. A jelen század elején már a legtöbb helyen meg is szűnt. Később azonban ismét feleledt s különösen az alpelek alján lakó és vallásosságukról ismeretes bajorok és tyroliaik között újból emelkedőben van. E szűk látókörű, de mélyen érző hegyi népek lelki szükséglete az, hogy a biblia mintegy meglevenüljön előtte.

A NAGYVILÁGBÓL.

Nagy érdekű munka kiadására vállalkozott a párisi Dentu cég. A munka címe: «Les peintres de la femme» s a legelső festők, Henner, Bonnat, Chaplin, Lefebvre, Carolus Duran, stb. életrajzait fogja tartalmazni, tehát főleg azokat, a kik a nő szépség festésében és költői visszatérésében tündek ki. Ugyane művészek részéről több mint 50 metszet fog a műhöz csatolva lenni, nagyrészt remekművek után. A munka szerkesztését Claude Vento, a párisi előkelő világnak Violet álnev alatt ismert beavatott reportere vállalta magára.

A japáni császárné egész sereg új öltözéket rendelt meg a maga és udvarhölgyei számára Párisból. A császárné saját ruháihoz többnyire a chrysanthemum, a japáni császári virág színe szolgáltatott árnyalatokat.

A berlini udvari körök tudvalevőleg divat tekintetében a legnagyobb egyszerűséget affektálják. Annnyira megy ez, hogy a százsz-meiningeni örökös nagyhercegnéről azt olvassuk, hogy charlottenburgi magányában csupa oly toiletté-eket rendelt, melyeknek modelljei már két év előtt érkeztek Londonból. Maga a német trónörökösne is Londonból teszi meg rendeléseit s párisi modellek csak elvétve vannak képviselve ruhátlárában. Berlinnek magának kevés oly elsőrendű szabója van, a milyennel London, Páris, sőt Bécs is méltón dicsekedhetnek. A német trónörökösne hatása a német gyermekruhákön is meglátszik, melyeknek szabását ő fektette először gyakorlati és észszerű alapokra. Ha ma egy német hölgy jó izléssel akarja ruházní gyermekeit, a trónörökösne gyermekeiről vesz példát.

Bál és politika. A még csak fenyegető háborús bonyodalomnak majdhogy már is nem lett Bécsben egy halottja: a jövő farsang lengyel bálja. Évek óta egyike ez a bécsi farsang élite-vigalmainak, a védnökséget az uralkodó-család egyik vagy másik tagja szokta viselni, s az udvar is meg szokott jelenni a bálon. Most is megalakult már a rendezőség, s már ki is tűzte a bált február 4-ikére. De az irányadó lengyel politikai körök felszólították a rendezőséget, mondjon le a bál megtartásáról, mert az Oroszországgal fölerült konfliktus szükségessé teszi, hogy a lengyelek minden irányban óvatosak és tapintatosak legyenek. A rendezőség azonban nem tájított s bizik abban, hogy ha Károly Lajos főherczeg, ki ezuttal a védnökséget elvállalta, nem fél a lengyel bál miatt nemzetközi bonyodalomtól, bizvást eljárhatják a jövő farsangon Bécsben a nagy mazur.

A RÓMAI SATURNALIÁK.

A JÉZUS-MESTER.

A KARÁCSONYI TÖRTÉNETÉBŐL.

A JUL-TUSKÓ.

NŐI MUNKA ÉS DIVAT.

Divattanulmányok.

„Bolondok találják ki a divatot és az okosok utánozzák” — ebben a szellemes francia mondásban körülbelül benne van minden igazság ki- vonata, melynek alapján a divatot támadni és védeni lehet. Nem volt a történelemnek korszaka, melyben egész bőjti prédikációkat ne tartottak volna általában a divat, de legkülönösebben mindig a *megleő* divat ellen, s ezekben a táma- dásokban az a sajátosság, hogy legtöbbször szép- tani elméletekből indultak ki. A német hegeli- nus bölcsészet egyik legkitűnőbb követője és es- thetikai írója, Vischer, a mily erős támadást intézett halhatatlan művében, 1847-ben, az akkori divat ellen, ép oly környezetűt írt, mint az akkori mai divatot. Akkor a rendőrállam uralkodó teóriáját okolta azzal, hogy elhanyagolva hatva a társas szokásokra és viseletekre, egyszerűságot a divatot is képzelmessé tette, egyszóval a maga pedig a francia köztársasági demimonde üres majmolásával vadolja hölgyeinket s mind- két esetben, — mért ne ismernők be? — teljes joggal. Csak hogy: „bolondok találják ki a divatot, s az okosok utánozzák”. A nagyevű író egy kissé téved abban, mikor a divat- tot mint önmagában álló jelenséget fogja fel, holott annak értelme, helye csak amaz idők, eszmék és szokások keretében van mindig, melyek a kort uralkodják. És én istenem! mért akar- juk önkönként a divatra tolni rá az erkölcsi reformátor szerepét, és mért követelik tőle a legnagyobb bölcses- seget, holott a divat lényegesen a *társadalom intézménye* s maga a társadalom üres formáival, konven- cionális hazugságaival, tettetett ál- színével mérő boldonságok láncza- lata. Hát legyen: mint a divatot, a társadalom sok más hagyományos nyűgét is bolondok találják fel, de vajon nem az okos ember tiszte- e bizonyos mértékig alkalmazkodni ezekhez a chablonokhoz, melyeken kívül nem képzelhető társadalmi élet?

Ne tagadjuk: a boldonság leg- többször sokkal jobb társadalmi jog- cím ma, mint a bölcsesség. S talán ha akadna olyan egyén, ki a társa- dalom zsarnok előítéleteinek hadat izenve, elég merész lenne szétbon- tani a hazugságok ama mesterkelt szövevényét, mely a józan ítéletet megvesztegeti, önkönként volnának meg- lehet, az első, kik követ dobnának rá. Helyes ítélettel mondotta Kant, a nagy német bölcsész, akit pedig épen nem lehet a divat ex professo védőjének nevezni, hogy: „még mindig jobb dolog divatos bolond- nak, mint divatból kiment bolond- nak lenni.”

Igen, de a divat és fényűzés édes testvérek és azok érvelése, kik a divatot tűzik ki támadásuk cél- pontjává, többnyire közvetve maga a fényűzés ellen is irányul. A magyar társada- lomnak puritán hajlamai vannak, még a tehető- sebb házaknál sem találjuk azt a fényűzést, mely megfelelő jövedelmű házaknál a külföldön a mind- nappali dolgok közé tartozik. Nem az eszközök hiánya az oka ennek, mert hisz fél annyi pénzzel, mint a mennyi nálunk vendégeskedésekre, koc- mázásra, kártyára elmegy, tisztességes fényűzést lehetne kifejteni: a tünét mélyebb alapja abban az ellenséges magatartásban rejlik, melyet épen a középosztály zöme nálunk, főképp vidéken, min- den luxussal szemben elfogal, abban az előíté- letben, mely a mérsékelt korlátok között kifejtett fényűzés és a konyelmi tékozlás között nem bír és nem akar különbséget tenni.

Nem akarunk félremagyarázásokra okot szol- gáltatni. Nagyon jól tudjuk, hogy a fényűzés, a mint napjaink egyik legjelesebb nemzetgazdasági írója, Roscher kifejtette, viszonylagos fogalom, mely az igényekhez képest módosul. Az, a mi egy nemzetnél gazdagságának és igényeinek ter- mészetes kifolyása, egy másiknál talán természet- ellenes luxusnak látszhatik; egészséges nemzet- nél a fényűzési hajlam is egészséges, míg beteg népnél kóros és beteges s ép úgy az egyeseknél is. Arra nézve azonban nincs a modern nemzet-

gazdaságtani felfogásban eltérés, hogy a fényűzés csak akkor gáncsolható, ha a nemzeti vagyon állandó vagy fogyó arányával szemben a felesle- ges tárgyak fogyasztása gyarapszik.

Am attól eltekintve, hogy igazok van-e vajjon azoknak, a kik a fényűzés ellen szelmalom-har- czot folytatnak, bizonyításra szorul még az is, hogy a divat és fényűzés egymást feltételező fo- galmak-e? Mert mi más a divat, mint a nő ama természetes vágya, hogy tessenek? Ez a nőnek nem csak joga, de kötelessége is; egy oly nő, ki előtt közönös, hogy tetszik-e vagy nem, ép oly távol áll a női hivatás eszményétől, mint a szívtelen kokett, a ki csak tetszeni vágyik. Ellenben a fény- űzés a pompázást keresi s e célját oly tárgyak- kal is elérheti, melyek nem állanak a divattal összefüggésben, mint díszes épületek, lovak, ék- szerek, lakomák stb. Nem is annyira az izlés, mint a gazdagság dolga, mert inkább a drágát keresi, holott a divat az egyszerűbb izléssel is be- ír. Egyszóval lehet fényűzés anélkül is kifejezni, hogy a divattal összhangzást álljunk és viszont lehet a divatot követnünk a nélkül, hogy ökvet-

TÉLI FELÜLTŐK.

lenül fényt kelljen üznünk. Mi több, a művelő- déstörténelem épen azt bizonyítja, hogy oly idők- ben volt a kor leghajlandóbb a fényűzésre, mikor a divat a mai értelemben véve még nem is léte- zett. A görögök, rómaiak nem ismerték a divatot, és kik vitték a pompa és fény kifejtését oly végtel- tekig, mint ők? Horác és Juvenal leírásai a régi római ünnepekről és lakomákról, ma már csak- nem meszerien hangzanak. A keleties fényűzés közmondásossá vált az ázsiai fejedelmeknél, pedig a keleten nem létezik divat. Egy herceg Eszter- házy, egy Thurzó fényűzése oly időkre esik, mikor a nemzeti visélet állandó jellege még nem volt a divat változásainak alávetve.

Nincs tehát alapja sem azok véleményének, kik a divatot önmagáért, sem azoknak, akik a fényűzés szempontjából hibáztatják. Más kérdés az, hogy vajjon a széptani követelmények tekintetében kielégít-e a modern divat általános iránya? Mert igazok van a divat azon esztetikusainak, kik különösen a férfidivatban a festőiség teljes hiányát, a szürke szín prózáiságát, a lelemény és fantázia végképeni megfosztottságát s általán- ban a divat mindent nivelláló áramlatát kifogá- solják. De ha áll az, mit fentebb megjegyez-

tünk, hogy a divatot a korszellem teremti meg, s hogy az az életmóddal, a társadalmi szokások- kal, a házberendezéssel, sőt az idő beosztásával is változik és módosul: mi volna a 19-ik század anyagias gondolkodásának, demokratikus elvei- nek és rideg számításának megfelelőbb kifejezője, mint a viselet má tipusza?

Ma, a mikor a kor kalmárfelfogása szerint „az idő pénz”, képzeli csak el, mennyi idővesztést igényelne, míg egy XIV. Lajos kori kosztümbe öltözködhetnék? Sőt a mult századi viselet is, rövid nadrágával, selyemharisnyával, csattos czi- pővel, parókája, jabot-ja, kardja és más aprósá- gaival, mily sok időt és szolgálatot nem tene szükségessé, a mikor még a nőknek is rossz néven veszzük, ha egy délelőtti töltelen toiletté-jök mellett? De nehéz is egyáltalában megmondani, hogy mi egy divatban a tulajdonképeni szép. A mult századok viseleteit csak képekből ismer- jük s ezekben az alakok majd mindig eszményite- tünnek fel. Arról, hogy a száz- és százazetek hogyan néztek ki, fogalmunk sincs. S ha tán a férfidivatok szebbek is voltak a multban, nehezen állítható ugyanez a női viseletekről, melyek az olasz renaissance periódusát kivéve, ép oly sok nevelésüket produkáltak akkor, mint a ma.

Hogy legalább egyszerűség szem- pontjából nem csak az öltözködési divat, de egyéb tekintetében is tisz- tultabb izlésnek hódolunk ma, mint századokkal ezelőtt. Az egyszerűbb izléses be- ruházatokkal ezelőtt, mint a mult századoknál, nem volt nehéz meggyőző példákkal világo- sítani meg.

Mennyi bizarr vonás például, a mint csak futólag végiglapozzuk az illatszerek történetét! Az egyip- tomiaknál a vendégeket éves előtt olajjal kenték meg s lotosvirág-ko- szorúkkal díszítették; míg ezüst- medencékben égő fűszerek füstöl- göttek. A rómaiak ágyaikat, szobáikat és zászlóik sasait illatosították be s ebéd alatt fehér galambok, szárnyai- kon illatos olajokkal befecskendezve, röpködtek a termen át. Nagy Károly eszár Aachenben sok máza kelet- ről érkezett illatos fát égetett el, a szentföldről visszatérő keresztiesek hozták az első aromatikusan olajokat Európába. Tallien asszony, az első francia köztársaság legszebb nője, mindennap ezernyi összetaposott epertől illatos fürdőt vett s maga I. Napoleon, ha a kimerülésig dolgoz- t, egy palack kölni vizet ön- tött fejére és vállára.

Valóban vannak a divatnak is elrejtett epizódjai, s akár mennyi- t prédikálnak is az összerendezettszem- öldű erkölcsbírak, nem lehet tagadni, hogy ma hisz a divatban is mérsékelt- bek vagyunk.

Az illatszerekről szólva, érdekes tudni azt, hogy újabban elegáns dolog bizonyos állandó illatokhoz ragaszkodni, a kornak és egyéniség- nek megfelelően. Hogy miben álla- nak az illatszerek egyéni tulajdonságai, azt nehéz volna szabatosan meghatározni, de tény, hogy majd minden illat bizonyos hangulatokat, gondo- latköröket ébreszt. Szerintünk a jüezint feleln meg például az irónének, a narancsvirág jelle- mezné a salonihojvet, a muschus az erős test- alkutú nőket. A róza illata a serdülő lánykákhoz illik, az ibolyáé pedig a melancolikus lényhez, míg a heliotropban (vanília) bizonyos szomorú- ság árnyékát véljük felismerni, azért a gyászoló özvegyvel párosítjuk.

Természetesen ezek egyéni benyomások. De a divatban minden egyéni, a mennyiben minden siker attól a módtól függ, a melyvel bizonyos dol- gok egyéniségünkkel összhangzatra hozhatók. És ebben vétenek a legtöbbben a jó izlés ellen, midőn vakon indulnak mások után, a nélkül, hogy komoly fontolóra vennék, mi illik hozzájuk, mi nem. Ezeket nevezhetnők a divat felszég, hamis áramlatainak, a melynek minden évben merülnek fel és tartják egy ideig magukat, hogy aztán nyom nélkül elenyesszenek. Az idén p. o. Sardou idegfeszítő drámájának, Toscanának párisi premierejéről még sem álmodta volna, hogy nemcsak a kritikusoknak ad dolgot, hanem a divat-bolondoknak is. És ime a konzulág idejé-

ben játszó darab főszerepének személyesítője, Sarah Bernhardt, oly furorba hozta toiletté-jei- vel a párisi közönséget, hogy most már komolyan lehet hallani a konzulág korabeli szük szabási öltözetek föllevenítéséről. A direktorium idejéből klapok után a konzulág korabeli ruhák! Mint minden boldonságban, ebben is van bizonyos rendszer, a *kronológiai igazság* rendszere. De ha Sarah Bernhardt természetek nem árt is az eszményítőkszerű ruha, azért nagy tévedés volna azt hinni, hogy az egész világ utána indulhat.

Es még találják ki, mit akar fölcsinálni hozni az idej párisi divat? Nos... a *piros cipőszarkakat*. Nem hisszük ugyan, hogy utcaink is részese- lenél abban a szerencsében, hogy sétáló hölgyek piros cipőszarkaitól viritanak, mert ebbe tudva- levőleg a pornak és sárnak is döntő beleszólása van, de estélyeknél, pongyolákban miért ne tes- tene az eltaposott szivek vére pirosra a kegyet- len lábcsák sarkait? És ebben az esetben talán meggyük, hogy a meghívókra e helyett, hogy: „Hölgyek keretnek estélyi öltözetben megje- lenni” — így fogják majd nyomatni: „Hölgyek keretnek piros cipőszarkokban megjelenni.”

Múltkor tett ígertünkhez híven azok közül a rendkívül elegáns toiletté-ek közül, melyeket kö- zelebről alkalmunk volt szemügyre venni és és társai nagy választéku divattermében, egy párt leirunk itt. Bevezett eleganciájánál fogva ugy, mint tisztes egyszerűsége miatt, egy fekete satin- mervelleux estélyi ruha vonja magára a figyelmet. Dereki hátul fűzős, elől csüsbán végződő, mely oldalról moire antique szalaggal van borítva. Elöl üres rakott ráncok, négy viaszgyöngyös tüvel megerősítve. Főnt a nyaknál szintén moire antique nyakkötő szalagocska. Ujjai $\frac{3}{4}$ hosszú, gyöngyvarrású hajtókával. A nyakkötő alatt háromszögletes kis chemisette satin mervelleux- ból, esizott gyöngyökkel. Az alj alól panier, visz- szahajta, három sor gyönggyel mindegyik olda- lán. Alatta keskenyen redőzött alj, két oldalon szintén üres rakott ráncok, s oldalról hátulra keresztül húzva moire-antique szalag, mely hátul esokorban végződik. A hátsó tunikában az összes redők összevonva s egy öltéssel letűzve vannak. Igen eredeti összeállítású egy borseprő színű sataruha kashmirien-szővetből, kínai legyező- mintákkal beszöve. Az egész derek egybeszabott polonaise, melyet két pánt erősít a jobboldalra s jobbról-balra vitézkötes-szerű színózzattal gazda- gon díszítte. Baloldalán három egymás fölébe ra- kott lebbenyel végződik, mely folytatólag részut a jobboldalra átkanyarodva, az alhoz ér, s magya- ros gombzsinórral gomboltatik. Ujjai atillaszerűen kivágják és magyaros színózzattal újra egybeköt- vék. Ugyanez a színózzat foglal helyet a hátsó lebbenyben, mely áthajtott alakú. Az alj piramid- szerű berakással épül, oldalain mélyen berakott széles plüss körös-körül, hátul pedig egész kis trousseirozás, mely egyik oldalt hosszabb, mint a másikon.

Fejezük be egy felette egyszerű és praktikus seta-öltözet leírásával, barna sergéből. A derek XV. Lajos stílyú kihajtott bir, fordítva, elől alkalmazva. A mellény es felette a kis álló gallér ugyanazon szövet, zsenilia-applikációkkal. A derek két kerek oldalrészben végződik, bevágot- t szebbel. Hátul plus kihajtott lebbenyben megy ki. Ujjai feül plus pánttal, alól zsenilia-diszszel van ellátva, s a szöglet visszahajtvja. Alja quille- szerű, szintén zsenilia-applikációval, oldalt két- szer felkapva s a kihajttas szögleten plüssel bélelve. Baloldalán az angol kocsis-gallerköpe- nyegekhez hasonló öt redőzött. Hátul sima redő- zés, alatta az alj plüssben végződik.

Videki megrendelések megkönnyítése céljából minden egyes toiletté nekül nével van megie- lölve, az első Jerome, a második Thekla, a har- madik Koryntina.

F-a.

A TŰ VILÁGÁBÓL.

A varrógépek terjedése kétségkívül nagy esor- bát ejtett a kicsiny tű munkakörén, s azonkívül, hogy kiütte zakatoló lármájával a szalonokból a varrást, egyenetlen versenytársa is lön az ő szerény munkájának. Kétségkívül sokat vesztett általa a varromunka esőndes meghittsége, mely a léleknek is oly sok foglalkozni valót nyújtott, s letérlé mintegy a költőiség zománcát a női kezek e legelső és legfontosabb munkakörénél. Ki hallgathatná Petőfi és Tompa ábrándos

költeményeinek felolvasását az örökösen izgó- mozgó, nyughatatlan szerszám örökös berregése közben s ki folytatatna derült társalgást annak mindent túlléltő hangja mellett? A varrás epi- essé lett s a szerény kis tű el kellett hogy hagyja évszázadokon át megtartott előkelő helyet a nők dolgozó asztalánál.

De nem egészen. Ime az izlés finomodása, a művészeti formák tanulmányozása esodlatosan újból visszazserzi a varró tü bitortott méltóságát, s mindinkább meggyőződnék arról, hogy vannak dolgok, melyekre a gépek lelketlen mekhanikus munkája teljességgel nem képes. Műipar-egy- leték, kézimunka-iskolák alakulnak a két világ- rész minden városában, a régi mintákat kü- lönösen a hímzésben erősen kedvelik, s egy gyors változás a tűt újra divatba hozta s visszaadta neki régi helyét.

A változás természetesen kedvező, ha nem esu- pán fölületes dilettantizmus marad. A fiatal lány meglát egy-egy sikerült kézi munkát, s elkép- zeli, hogy néhány órai utmutatás után ő is ké- pes valami hasonló produktálni. Hozzá is fog szabad idejében és nem sokára lazavisz talán egy hímzett székbortót. Ha esupán időtöl- tésre van szüksége, megkapta a mit akart, de te- gyük fel, hogy a varrás művészetéről magasabb fogalmakkal rendelkezik. Magára hagyatva, egy- szerre ugy találja, hogy nem képes színeit maga megválasztani, nem tudja, melyik mintának ad- jon elsőseget. Be fogja látni mihamarabb, hogy még csak a kezdet kezdetén van. Meg kell ta- nulnia rajolni, színeket egyeztetni, megismerni azok értelmét, fokozatát, s hogy miért megyünk vissza mindig a régi példákra irányt meríteni. Órákat kell vennie a rajzban, távlatban, el kell olvasnia néhány vezérkönyvet stb. Szóval kétségsbe van esve s belátja, hogy még az egyszerű varrásban is sok gyakorlatra van szüksége mi- előlt oly tökélyvel foghatná tűjét, melyet a művarrás megkíván.

Lássuk csak példának okáért, hogy az osztrák kormány felügyelete alatt álló bécsi varró-iskola (Kunst-Sticker-Schule) minő igényekkel lép föl két évi tanfolyamában a növedékekkel szemben. Ez iskola célja, mint tervezete mondja: a nő- ket a műipari varrásban oktatni. De nem szor- ritkozik a varrás egy formájára, vagy módszer- re, hanem utmutatást ad annak minden ágá- ban, az összes régi öltések föllelészével, a más nemzeteknél divatozók megösmertetésével, meg- felelő rajzok kivételével, valamint a varrásnak a művészetek fejlődésével való kapcsolata utján óhajta fejleszteni az izlést s terjeszteni a varrás művészetét.

Az iskola ingyenes azokra, kik az egész kur- zust veszik, díjjal egybekötött azok számára, kik külön lezékélre járnak be. Októbertől július végeig van nyitva s pedig mindennap reggeli 8-tól délutáni 4-ig, ünne- p s vasárnapok kivéte- telével. Hetenként tehát 36 óra van oktatásra számvá.

Az első évi tanterv így van beosztva: ölté- sekben keresztöltés (vagy bécsi öltés) mindkét felén egyformán, orosz, román és svéd öltések, mindkét felén egyformán; vászonhímzés mind- két felén egyformán, 6- és középkori stílyban; kezdő-inieziálók és monogramok; görög hím- zés, keleti tamburöltés, lapos és domboru hím- zés, fehérben és szinesben — „négy óra” nap- pontként.

A rajzleczkék az első évben egyszerűen lapos ornamentációval foglalkoznak, naponként egy órát.

Hetenként egy óra van a varrás iparművé- szeti alkalmazásáról (jegyzetekkel) s egy előadás a művarrás történetéről.

A második évfolyam beavatja a növedékeket a finom fehérhímzés és svájci hímzés titkaiba, az applikációba és néhány régi öltésbe, a dom- boru és lapos selyem-, szövet- és bőrhímzésbe, a bécsi hímzésbe arany szállal, divatos ruha- hímzésbe és lapos hímzésbe árnyékszínekkel. A rajzkutatás a lapos ornamentális rajzot, hím- zés mintákat és különböző nemzetek írott betűit öleli fel. Az írásbeli dolgozatok a mellett, hogy a végzett munkáról számot adnak, a rajzolat is feltüntetik. Előadások vannak a művészeti ezükek izléses elrendezéséről és konvencioná- lis kezeléséről, a varrás történetéről, alkalmi oktatással a színezésről vagy más valami külön ágából.

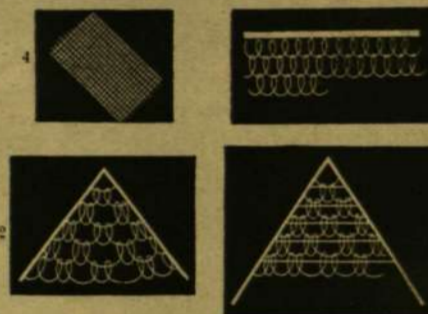
A harmadik év föléli a finom domboru és sima varrás tantárást fehérben és szinesben, a keleti, azaz indiai és persa hímzést, a divatos

munkák, csipke- és fontaine-munkák különböző nemeit, a régi *à l'or battu* munkát, a japáni és kínai lapos hímzést stb. A rajzleczkék tárgyai: az ornamentális hímzésminták, inieziálók, mono- gramok. Az írásbeli dolgozatoknak elő kell adni a végzett munkát mintákkal, mértékekkel és rész- letes rajzokkal magyarázva. Az előadások az ura- kodó izlés és divat köréből, a művészi hímzések izléses és konvencionális elrendezéséről, a mű- vésztörténelem és jelmeztanból vannak merítve.

Ez mindössze harminczhat óra hetenként, két- három éven át. De mint mondtuk már, a külső tanítványok nem veszik mindegyik órát. Hanem aztán alapos is a képzettség, melyet a tanítványok nyerneik itt, és biztos a mód, melyet nyujt, a megélhetésre. Igaz, hogy mi még messze állunk a külföldtől az ily munkák keresletében, de ha csak egy tért, az egyházi öltönyök varrását is, meg tudnók hódítani a hazai női iparnak, ezre- ket menthetünk meg a külföldi zsebekbe vándor- ló összegyekből.

Egy kevés igyekezettel megtanulhatók azok az öltések is, melyek az csipke-horgolásnál, az ugy- nevezett horgoló-szalagok segélyével, a leggyö- nyörőbb csipkéket varázsolják elő, sőt idővel a horgoló-szalag is nélkülözhető és melyik nő ne lenne büszke rá, ha saját maga készítette csip- kével díszítheti jabot-ját vagy eseezemője kasmir sacque-ját.

Különösen a point-lace az, mely egészen tüvel dolgozható és esupán egy öltést igényel: a gomb- lyuk-öltést. Bámulatos, hogy mennyi különfe- leg varázsolható elő a tüvel, ezernával, az egyet- len öltés segélyével. Az igazi régi point-lace bámulatos formagazdagságot mutat fel, esupán tü, ezerna es ez egyetlen öltés segélyével.

POINT-LACE ÖLTÉSEK.

Az, a mi alatt a point-lacet tulajdonképeni értelemben értjük, esupán tüvel készül, perga- ment mintán; de használják e megelölést tá- gabb értelemben vetett csipkéknél is. A point- lace-nél a munka szilárd része mintának nevez- tetik s vagy sima, vagy domboru, a szerint, a mint dolgozva van. A közbenes közők üresek, vagy pedig brides-nek nevezett szabálytalan ezernaszálakkal kötetten össze, ugyanez, a mit az olaszok „lábok”-nak neveznek. Ha ezek egyszerű gomblyuköltésből állanak, nevük: *brides claires*, ha pedig picot val ekitvek különböző módon, *brides ornées*.

Rége a fő körvonalakat fehér vagy zöld hárt- yára rajzolták vagy jelölték ki s az öltések nagy- jában belevázoltattak; azután a hártya szilárdan rátűzött egy kétrét összehajtott durva vászonra s a rajz körvonalait két vagy több szál ezernával vonták ki, melyeket kis öltésekkel, $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{8}$ hü- velyknyi kis közőkben, jól leeresztették. A lyukak, melyekbe az öltéseket tűzték, a hártyan még a ezernavonal letűzése előtt bele lettek szúrva.

Már most ez utóbbit gomblyuköltéssel kidol- gozva, készen állt a színózzat, az alatta lévő szálak számahoz és vastagságához képest többé- kevésbé domborúan. A színór-körvonalak kö- zött s azokkal párhuzamosan illesztették bele a csipkemunkát szeszelyes öltéseivel és likacsával. A bride-ek vagy összekötő szálak néha a körvo- nalak kivarrása előtt, néha pedig csak a domboru munkának másodsorú átkötése után illesztettek be, míg a középrezések, ezíra hurkaikkal és szeg- yeikkel, külön lettek kidolgozva s ezután a színózzathoz varrva. Azután egy éles késsel el- vágva az alaplul szolgáló vászon két rétege közt, a munka letűzésére használt ezernahurkok ke- resztül metszettek, s a kész csipke levált a hárt- yáról. Az újabb eljárásban csak az a különbség, hogy hártya helyett átlátszó gyolcsot használnak, melyre a minta könnyen átrajzolható s melyen dolgozni kényelmesebb lehet.

A KICSINYEK ÖRÖME.

KOBURG KLEMENTINA HERCEGNŐ.

A történelem minden korszakában, egész a legújabb időkig fordultak elő nők, kik nagy politikai kérdésekben országok és népek sorsa fölött döntöttek s kiknek befolyása az akkor vezérszerepet játszó férfiakat is felülmúlta, nagyratörő szellemök maradandó emléket biztosítván számukra örök időkre.

A világ figyelmét, a politikai izgalmak közepette, ismét egy nő vonja magára. Egy agg nő, ki eddig csendes visszavonultságban élte napjait mély gyászában: kizárólag családi ügyeinek, gyermekei nevelésének szentelve életének legszébb idejét.

Klementina hercegnő, Ferdinánd bolgár fejedelem anyja, korunk egyik legkiválóbb nőalakja. Férje, Koburg-Kohary Ágost herceg, a dűsgazdag magyar magnás, már hat évvel ezelőtt költözött el az élők sorából, de az ősz hercegnő azóta még nem vetette le a gyászruhát, s özvegyisége éveit kizárólag legkedvezőbb fia, Ferdinánd fejedelem nevelésére s boldogságának előkészítésére fordítja. De bár e kiváló jellemű nő minden zajt kerülve, az ebenthal kies kastély csendes magányában lakott is, mindazáltal levelezéseivel élénk összeköttetésben maradt nemcsak a saját igen elágazott rokonságával, de az összes uralkodó családokkal is.

Kétséget nem szenved, hogy Klementina hercegnő befolyása volt első sorban döntő arra, hogy az elárvult bolgár trón megtalálta urát. Még csak napokkal is Ferdinánd odautazása előtt mindenki kételkedően rázta fejét, s alig akarta elhinni valaki, hogy annyi ármány és alattomos áskálódás dacára, melyet orosz részről e kérdésben tapasztaltak, az ifjú herceg mégis elszánja magát s a neki fölajánlott koronát nemcsak elfogadja, de a válságos viszonyok közé került bolgár politikát is népe közepette jobb útra tereli és erőlyesen vezeti. Sőt maga a Koburg család némely tagja, köztük maga a család fő, Ernő, szász-koburg-góthai fejedelem is, határozottan ellene volt a trónfoglalás szándékának.

Az általános ingadozások és tévona között csupán egy személy maradt meg állhatatosan és cél-tudatosan a mellett, hogy Ferdinánd herceg késelem nélkül induljon új hazájába, hű bolgárjai közé s ez: Klementina hercegnő vala.

Es a leggyengédebb anya megvált gyermekétől s áldásától kísérve, hagyta indulni idegen világba a bizonytalanságok elé.

De míg Ferdinánd fejedelem elfoglalta trónját s a kormány gyepelűt ügyesen és erőlyesen kezébe ragadta, addig a magára maradt ősz anya sem töltötte idejét meddő tétlenségben. Lázás tevékenységet fejtett ki, hogy a fölzúduló orosz közvéleményt lecsillapítsa, a fia ellen szőtt celszövényeket meghiusítsa, s számára barátokat, pártfogókat szerezzen.

De ezzel nem elégedett meg a nagylelkű anya. Most, hogy látja tornyosulni a vészfelhőket a politikai láthatáron, mikor világháborus hírek cikázzák át a levegőt, fegyverzörgés és csapatösszpontosítási jelentések érkeznek mindenfelől: nem nyugodhatott az agg hercegnő biztos, kényelmes magányában. Kitétte magát a télviz idejében kétszerte fárasztóbb, viszontagságos, hosszú

útnak és lement személyesen a bolgár fővárosba, hogy a bekövetkező válságos napokban szerezett fia oldalán lehessen, s ha veszély fenyegetné, megoszssa azt vele. A római kor nagy nőalakjainak emlékezetét idézi föl bennünk Klementina hercegnő e tettelvel, s az egész művelt világ igazi, mély rokonszenve kísérte útján.

E nagy szellemű és fényes lelki tulajdonságokkal bővelkedő nő, ki sok testi fogyatkozása dacára ilyen fenkölt nagy tettekre képes, bár nem hord fején uralkodói koronát, bizonyos, hogy emlékét a történelem jobban meg fogja őrizni, mint sok másokét, kik fejedelmi jogart viseltek.

A bolgárok pedig jól tették, hogy lelkesedéssel fogadták az agg hercegnét, tiszteletük jelével halmozták el. Ha valaki van, a ki azt a bolgárok részéről megérdemelte, akkor Klementina hercegnő az.

A hercegnő teljes neve Mária Klementina Karolina Leopoldina Klotild, Bourbon-orleansi hercegnő. Leánya Lajos Fülöp francia király-

nyos irodalom gazdagítására indított meg. A hazai és külföldi irodalom legjavából telnek ki az évi sorozatok, s a külföldi irodalmából főképp azokat szemeli ki, melyek egy-egy tudományban a legkiemelkedőbb jelen évek közé tartoznak, s nemzetközi becsületté váltak. A vállalatnak három sorozata van: történelmi, irodalmi s jog- és államtudományi. Az elsőből évente 80 iv, a másodikból 60 iv, a harmadikból 50—60 iv jelenik meg. Az első sorozat egy évfolyamának ára 4 frt, a II-ik és III-ik sorozatát egyenként 3 frt. Aláírás egy sorozatra is elfogadtatik, de három évre kötelező. Az egyes művek könyvársai uton is kaphatók, de nagyobb árért, mint a mennyibe aláírás útján kerülnek. A kötetes eladást a Révai-testvérek könyvkerekedése vállalta el. A most megjelent művek e következők:

A szépprózai elbeszélés a régi magyar irodalomban, írta Beöthy Zolt. A Kisfaludy-társaságnál jutalmat nyert munka. Második kötet, mely az 1774—1788-iki évkört, a magyar irodalom egyik nevezetes korszakát öleli fel. Az uttörőknek, Báróczinak, Besenyeinek, körüknek és követőiknek törekvéseit, működését ismerteti meg a francia befolyással. Beöthy a magyar irodalomtörténetnek nem csak alapos bűvára, kritikai elméjű vizsgálója, hanem száptollu, vonzó előadója is. A kötet ára könyvársai uton 2 frt.

Társadalmi elméletek és eszmények. Kritikai adalékok a társadalmi eszmék fejlődéstörténetéhez. Írta Medvezky Frigyes. A munka első része az ókor két elsőrangú gondolkodójának, Platon és Aristotelesnek társadalmi filozófiai tanait, a második rész a legnevezetesebb utópisták eszméit, a harmadik az újkor jog- és államfilozófia néhány kiváló jelenségét tárgyalja, alapos forrástanulmányokra támaszkodva. Medvezky könyve tanulságos olvasmány mindazok számára, kik korszakunk törekvéseinek elfogulatlan felfogására s megítélésére iparkodnak. Ára 2 forint 50 kr.

Elbeszélések a rómaiak történetéből az V-ik században cím alatt Thierry Amadé művének újabb kötetét vesszük, mely egészen önálló rész: *Aranyaszájú szent János és Eudoxia császárné, a keresztény társadalom keleten*, francziából fordította Öreg János. Plasztikus előadásban rajzolja Aranyaszájú szent Jánosnak és Eudoxia császárnének egymás ellen folytatott lázas küzdelmét, melybe az egész római világegyetem belebonyolódott s mely az emberi szenvedélyek összes rugóit: a gyűlöletet, a szeretetet, az irigységet mozgásba hozta. A sorsfordulatokban szerlelt változatos, végkifejülésében annyira gyásos dráma a legkülönbözőbb alakokban és helyzetekben, egy regény érdekességével mutatja be a keresztény társadalom képét az V-ik században. Ára 3 forint 50 kr.

Club és folyosó. Ezt a címet kapta Mikszáth Kálmán új kötete, mely a Révai-testvérek kiadásában hagyta el a sajtót. Tarka tartalmu könyv, mely a jeles elbeszélőt sokoldalun mutatja be. A hírlapolvasó közönség egyébiránt jól ismeri már őt erről az oldaláról, mert elég sűrűn találkozik Mikszáth Kálmánnal, mint tárczíróval, mint az országgyűlési karczolatok írójával, de ez a sok, mindenfelé szét-szórt dolgozat, csak könyvbe összegyűjtve mutat igazi mozaik-képet, és nyújtja meg a derűltég tíz percznyi idejét — mennyibe egy-egy tárczaccik elolvasása kerülhet — tartósan élvezetes órákká. Mikszáth országgyűlési képei, a régi megyei világból vett jellemző és gyakran szatirikus történetei, anekdotás apróságai már régebben ismeretesek. Bármenynyire is kívánatos, hogy oly eredeti tehetség minél bensőbb hévvel csüggyön a szépirodalmon, termékenységének egyéb hajtásait is az egészség és erő fakasztja, s az irodalomnak adomázó, humoros, szatirikus és genre-fajában szintén az első közé tartozik. A „Club és a folyosó” az országgyűlési klubokból,

KOBURG KLEMENTINA HERCEGNŐ, A BOLGÁR FEJEDELEM ANYJA.

nak, s 1817 június 3-án született. 1843 ápril hó 20-án lett neje Koburg Ágost Lajos Viktor hercegnék, kivel kötött házasságából öt gyermeke származott.

Első ezek között az 1844 márczius 28-án született Koburg Ferdinánd Fülöp herceg, II. Lipót belga király leányának, Luiza hercegnőnek férje, Rudolf trónörökösnek tehát sógora; aztán következik Koburg Lajos Ágost herceg, II. Pedro brazilai császár leányának, Teréziának férje; továbbá Mária Etelka Amália Klotild hercegnő, József főherceg neje; Mária Luiza Francziska Amália hercegnő, Miksa bajor herceg neje; és végre az 1861 február 26-án született Koburg Ferdinánd herceg, a jelenlegi bolgár fejedelem.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A tud. akadémia könyvkiadó vállalatának egy évi sorozata most is egyszerre jelent meg, hét nagy kötetben. A legbecsebb irodalmi vállalatok közé tartozik ez, melyet az akadémia a komoly és tudomá-

és a ház folyosójáról beszél el dolgokat, a honatyák életéről, a választásokról, és a képviselők körében föl-fölmérlő adomákat mond el. Mikszáth jeles krónikás mind ezeknek. Ha emberekről ír, röviden és találon tudja jellemezni. Az adomák mestere, s a mi elbeszélései is oly fő sajátága, a rövidség, itt szintén pompásan érvényesül. Maga is bővelkedik csattanós ötletekben. A terjedelmes könyv ára 2 frt.

Emlékeim Somogyból cím alatt Noszlópi Tivadar csinos kis füzetet adott ki Kaposvártól. A füzet legnagyobb részét a Berzsényről szóló adatok foglalják el. A füzet másik részében tárczacikkzerű apróságokat olvasunk, többek közt »Tehecs, mint nyelvtudós» cím alatt egy valóban különös szenvedélyű emberről beszél, a ki Jerusalemben szándékozott menni s e végett, hogy ott boldogulni tudjon, az arab nyelv tanulására adta magát, s a ki megvonta magától minden nélkülözhető, csekély keresményét könyvekre adta s kivált a földrajzból oly szép ismeretekre tett szert, hogy becsületére válék egy földrajztanárnak is. Ránk nézve természetesen legnagyobb érdekű az, a mit Berzsényről ír, nem annyira a költőről, mint az emberről. A költőről eléggé megállapodott nézete van az irodalmi közvéleménynek, de Berzsényi magán- és családi életéről annál kevesebbet tudunk. Noszlópi, kitől lapunk is adott Berzsényről szóló közleményeket, épen erre vet némi világot. Mai számunk mutatványt hozól könyvéből.

Arany szobra. Az Arany szobrara érkezett versenydíjak fölött december 21-ikén döntött a bíráló bizottság, mely Trefort miniszter elnökölete alatt állt össze. A bizottság beható vita után a tiz pályázó szobor közül négy szavazattal kettő ellen az *első díjat Strobl Alajos* művének ítélte oda s ehhez képest *Strobl fogja Arany szobrát véglegesen elkészíteni.* A két ellentétes szavazat Zala György szobrara esett, melynek aztán a második ezer forint jutalmát ítélte oda a bizottság. A harmadik ezer forintot jutalmat *Róna József* nyerte el. A bizottság a pályázat eredményéről való részletes jelentés kidolgozásával Keleti Gusztáv orsz. képzőművészeti társulati igazgatót bízta meg.

A régi Szeged. Reizner Jánosnak Szeged múltját tárgyazo terjedelmes munkájából a második kötet is elhaltja a sajtót, Szeged város támogatása mellett. Az új kötet külön címe: »A köbárany és a kunszt-ták pere». Tartalma: Dorosma múltja, a szegedi vár építése s a vár műemlékei, a kun puszták használata s ezért a német lovagrend ellen indított per s a szegedi vár falában elhelyezve volt köbárany ismertetése, Szeged ézimerkésítésével. A 201 oldalra terjedő kötetben több rajz van és számos oklevél a 1673—1722. évekbeli. Az érdekes kötet ára 2 frt 50 kr.

Magyar regény németül. Beniczkyne Bajza Lenke regényeiből már többet lefordítottak német nyelvre. A legújabb, melynek magyar címe: »Ó az» — először a bécsi »Fremdenblatt» tárczarovatában jelent meg s olyan tetszésben részesült, hogy a Konregén Károly előkelő bécsi czég díszes kötetben, külön is kiadta. A fordítást Oskar von Kricken hazánk fia teljesíti gondtal és dícséretet érdemlő figyelemmel. A csinos kötetet Hevesi Lajos bevezetése nyitja meg. Szellemes jellemrajzot ad a magyar írókról s teljes elismeréssel adozik kiváló elbeszélői tehetsége iránt.

Az Osztrák-magyar monarchia irásában és képben nagy vállaltól az 50-ik füzet hagyta el a sajtót, mely a Bécsről és Alsó Ausztriáról szóló résznek 18-ik füzeté. Weissenhof Róbert folytatja benne az alsó-ausztriai nép szokásainak leírását. A közleményit Lehr Albert fordította magyarra. Tíz illusztrációja is népszerűsítést és viseleteket tüntet föl s ezeket Greil Alajos rajzolta. Ara egy füzetnek 30. kr.

A Pesti Napló szerkesztését ifj. Ábrányi Kornél képviselő vette át, ki már évek óta egyik fő dolgozó-társa volt a lapnak. A »P. Napló» a legrégibb politikai napilap, most már 38-ik évét tölti be, s e hosszú időből tízennyolcvé évig szerkesztette Urváry Lajos, ki a szerkesztésben b. Kemény Zsigmond utódja lett. A buzdó szerkesztésnek, ki most a lapot megvált, a kiadó »Atheneum» társulat »hosszu és érdemteljes működéséért legteljesebb elismerését és köszönetét fejezte ki.» Az új szerkesztőt, ifj. Ábrányi Kornélt, hosszú irodalmi munkásság, politikai tevékenység érdemesítették a jó hírű lap szerkesztésére, mely eddigi dolgozóitársait megtartva, ezeket is mint a megsérték ellenzők közönye folytatja pályáját.

Előfizetési felhívások. A szabad éj alatt ezímen Bársony István, az »Egyetértés» dolgozóitársá egy

kötet tárczacikket rendez sajtó alá, melyek leginkább a természet szépségeinek hatása alatt keletkeztek. Előfizetési ára 1 frt, s megrendelhető a szerzőnél az »Egyetértés» szerkesztőségében. — *Szó Ferencz* színes verses kötetére hírdet előfizetést. A kötet címe: »Dalok a titkon szeretetről és elegyes költemények.» Megrendelhető 80 krétt Zomborban, a színháznál.

Új zenemű. Az *Eredeti magyar daltárból*, melyet Hoós János zenetanár szerkeszté Dévén, a 9-ik és 10-ik kötetű füzetet kaptuk, tizenegyet eredeti dallal, énekhangra és zongora-kísérettel. Belezny, Varga, Anyfal Armand, Gaál Ferencz, Kereszty, Kriek, Szabados, stb. irták ezeket. Ára 1 frt.

Nemzeti színház. Az eredeti színműi udonságok bemutatása most már megindult. A multkor Bercsényi színműve, a mult hetén Gabányi Árpádé került színre, most Csiky Gergely új darabjára készülnek. Gabányi Árpádól »A Kókai ház» e hó 17-ikén eléggé mulattató a közönséget és a szerző — ki a nemzeti színház egyik szorgalmas tagja, és a szépirodalom terén is foglalkoztatja hivatott tehetségét — meg lehet elégedve a darab hatásával, s buzdítást merít, hogy magvasabban gondolja ki irándó színműveinek cselekvényét.

»A Kókai ház» szerkezete nem valami szilárd, technikája sem a legügyesebb, s a mi benne történik, sok színdarabban megtörtént, mulattató elemei sem újak, de theatralis tulajdonait az értelmes színész értékesítheti. »A Kókai-ház» alatt Kókai Tamás családját és vendégeit kell érteni. Kókai öregek ur, a felesége pedig fiatal és csinos. Sok vendég jár a házhoz és Kókai ur kezd féltékenyekdni. A ház barátai közül egy nyugalmazott százados Kókai első házasságából való leányára, Piroskára akarja hagyni vagyonát, egy fiatal festő pedig szerelmes a lányba. De már egy czélesap ügyvéd sok zenebonát csinál, mert megtudva, hogy a százados Piroskára fogja hagyni vagyonát, ő is nőül akarja venni a lányt. Kókai féltékeny a festőre is, az ügyvédre is, és hol az egyiket, hol a másikat bízza meg, hogy vigyázzon a feleségére, s végre az ügyvéddel szövetkezik, a kinek oda igéri Piroskát. Az ügyvéd azonban szükségesnek találja, hogy a mostohát is megőhítsa, elég arczátlanul tolaokodik a nőhöz, a kit ez egyszersmind arra bír, hogy ne túsze tovább férje féltékenységét, levelet ír Tamásnak, és abban arról tudósítja, hogy az ügyvéddel megszökött. Ez a levél világoztja föl Tamás urat a helyzetről, és az ügyvédről. Felesége, azonban nem szokott meg, Tamás még kiengesztelheti, a azt mondja, hogy kigyógyult a féltékenységéből. Piroška pedig a festő lesz.

Az igénytelen mesét közbeeső epizódok, bohózatok jelenetek, színpadi túlzások tarkítják. Az előadás is jól kibányászta a helyzeteket. Nádny hálás szerepet is kapott az ügyvédben. Vízvári (Kókai), Egressy (a százados), Mihályfi (a festő), Csillag Teréz (Piroška), Szathmáryné (egy jó néni) kitünően játsztak, s mellettük Hegyesi Mari, Lánczy Ilka, Benedek, Gabányi és Sántha játsztak, szintén sikerrel a többi, de már nem oly hálásatos szerepeket. A szerző is részeseült tapsokban.

Jókai színműve a népszínháznál. Jókai a »Bollandok grófja» ezímen 3 felvonásos bohóságot adott be a népszínházhoz. A darab előadásának előkészületei már megtették, ugy, hogy az első előadás még e hó 29 és 30-án lesz.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia decz. 19-ikén összes ülést tartott, Trefort Ágost elnökölete alatt. Az egyes osztályok bemutatták a *jövő évi költségének* előirányzatát. E javaslatokat az igazgató tanács hasonlítja össze, hogy helyes arányban állanak-e az akadémia bevételeivel és szintén az igazgató tanács hagyja helyben.

1888-ra az akadémia három osztálya és különféle bizottsága összesen 78,764 frtot kérnek, s az ideai költségvetés alapján maradtak, kevés kivétellel. Az első osztály (szépirodalom és nyelvtudomány) költségvetése 21,798 frt; a második osztályé (történelem, államtudomány) 34,966 frt s a harmadik osztályé (természettudomány, matematika) 22,000 frt. Az *I. osztály* költségvetésének főbb pontjai: az osztályi munkálataira 5880 frt, a nyelvtudományi bizottság munkálataira 6998 frt, az irodalomtörténeti bizottság munkálataira 3000 frt, összesen 21,798 frt. — *A II. osztály* munkálataira 8862 forint, a »Hunyadiak kora» vállalat folytatására 1200 forint, az egyetemes történelem és történelmi módszerben megindítandó közönynek segélyezésére 1200 frt, a történelmi bizottság munkálataira 12 000 frt, az arkeologiai bizottság munkálataira 7000 frt, a nemzetgazdasági bizottság munkálataira 4700 frt, összesen 33,966 frt. — *III. osztály:* az osztály munkálataira 15,400 frt., a matematikai és természettudományi bizottság munkálataira 5000 frt, a haditudományi bizottság munkálataira 1600 frt, összesen 22,000 frt; tehát az összes osztályok költségvetése 78,764 frtot tesz ki, a mit az összes ülés tudomásul vett.

Új drámai pályázat a tud. akadémián. A tud. akadémia decz. 19-iki ülésén új drámai pályázatot tűzött ki: *Köczén* Ferencz alapítványból 100 aranyat, hazai történeti színművekre. Az alapító a történelmi korszakokat sorrendben kívánja színmű alakjában feltüntetni.

Ehez képest az első osztály azt a javaslatot terjesztette az akadémia elé, hogy 1888-ra a hun- és ősmagyar monadokról tüzesék ki. A pályázó színmű lehet tragédia, vagy dráma, de tárgyát a hunmonda-körből merítse. A verses formát és színszerűséget előnyül tekintik. A száz arany jutalom az aránylag legjobb színműnek okvetetlen kiadatik. A beküldési határidőt az első osztály már május 31-ikére javasolta, de a róvid határidő ellen Szász Károly felszólalt és a pályaművek beküldési határpnapját 1888. év szeptember 30-ikára tüzték ki. A jutalom ugyanazon év deczember 3-dikán, az alapító nevenapján, adatik ki.

A Kisfaludy-társaság e hó 21-ikén tartotta utolsó ülését ez évben, nagy közönség jelenlétében.

Beöthy Zsolt titkár jelentette, hogy a jövő évi közgyűlés három napig fog tartani. Február 2-án lesz a tagválasztó, febr. 5-én az ünnepes és febr. 8-án a tisztújító közgyűlés. — Első felolvás *Csiky* Gergely volt, a ki *Degré* Alajosnak egy humoros visszaemlékezésével derítette föl több ízben a hallgatóságot. A negyvennyolczadiki táborozásból írt le néhány epizódot. Utána *Tóth* Lőrincz ult a felolvás az szaltalhoz. A Kárpátok között tett kirándulásaiiban szerzett benyomásainak adott kifejezést epigrammákban. Címeik: Eperjes, Vigasz, Lublyó, Csorbai tó, Tátrafűred, Rózsa-szemenház, Dunajec. A tetszéssel fogadott epigrammok után Szász Károly olvasott föl néhány lírai verset egy »falusi poétáról». Neve Tóth István, nagy-kajdaci (Tolma) református tanító. A közönség tapsokkal kísérté a felolvást. Végül *Radó* Antal Corneille »Cid»-jének első felvonásából mutatta be műfordítását. Radó a francia klasszikus tragédia egyik legfontosabb jellemvonásának a versformát tartván, a »Cid»-et nem rimniküllői sorokban, hanem az eredeti alexandrinjaihoz lehetőleg közel álló hatos- és hetedfeles rimes jambusokban fordította le. A jelen voltak érdeklődéssel hallgatták a sikerült műfordítást, a melyet *Beöthy* Zsolt olvasott föl.

A magyar filológiai társulat Ponori Thewrekw Emil elnökölete alá e hó 18-ikán tartotta évi rendező közgyűlést.

Az elnök üdvözlőlvén az egybegyűltek, hosszabban megemlékezett az ez évi július hó 23-án elhunyt hírneves filologus, Pott Frigyes Ágostról, majd áttért a czigánynyelvre és behatóbban foglalkozott *József főherczeg* czigánygrammatikájával, mely már sajtó alatt van és legközelebb megjelenik. A megnyitó beszéd után *József főherczeg*et a közgyűlés egyhangulag a társulat tiszteleti tagjává választotta. Ezután *Pecz* Vilmos titkár olvasta fel az újévi jelentést. A társulat bevétele 3441 frt, kiadás 3831 frt volt; a jövő évi költségvetésben 3170 frt kiadás és 3370 frt bevétel van előirányozva. A jelentések tudomásul vétele után megválasztattak: elnöknek Ponori Thewrekw Emil, alelnöknek Heinrich Gusztáv. A választmányt is újra alakították.

A magyar írók segélyegylete 1887-ben 53 félnek adott rendez évi segélyt, összesen 10,110 frtot. A jövő évre is 53 fél rendez segélyezése van fólvéve 10,030 frttal.

MI UJSÁG?

Mai számunk utolsó ez évben; a t. előfizetőket megrendeléseik mielőbbi beküldésére kéri a kiadóhivatal, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

Jókai Mór. »A világlottó fia» című hosszabb elbeszélést írt a »Vasárnapi Ujság» részére, mely jövő év elején fog lapunkban megjelenni *Vágo* Pál jeles művésznok illusztrációival.

Ugyancsak a jövő év elején, kezdjük meg a »Vasárnapi Ujság»-ban *Verne* Gyula legújabb regényeinek közlését »Egy sorsjegy» cím alatt. Egy kedves norvégiai idyll ez, a mely azonban nem szükülködik megkapó és érdekesítő drámai momentumokban sem. Reméljük, hogy lapunk olvasói ezen regényt, a melynek alapját egy fiatal leány hű szerelme és egy lelketlen zúrosri hasonlósága képezi, szivesen fogják venni, mintegy kellemes ellentét a »*Hódító Robur*» szédítő kalandjai után. Az eredeti francia illusztrációk kétségkívül fokozni fogják a közönség érdeklődését *Verne Gyula* e kiválóan sikerült műve iránt.

Az operaszínház állami segélyezése. A képviselőház pénzügyi bizottsága az operaszínház állami segélyezését 210,000 frtban, a nemzeti színházé pedig 91,000 frtban állapította meg. Törült e szerint

az operaszínháznál 39,000 forintot az előirányzathól, 1888-ra tehát az opera 77,600 frttal kap kevesebbet, mint a folyó évre.

Tűz a műegytemen. A műegytem díszes palotájának az Eszterházy-utczára néző részében tűz tört ki e hó 21-ikén dél körül, s elpusztított egy iskolai termet. A második emeleten levő egyik nagy teremben épen Szilv Kálmán tartott előadást, mikor egyszerre a padozat alól nagy füstgomoly tulult föl s a következő pillanatban a pad sorok közt a lángok is kitörték. Erre az egész hallgatóság ott hagyta a termet, hol a lángok csakhamar ellepték a pad sorokat, elemészettek mindent, a mi a teremben volt, s megrogálták a boltzatot. Segítség a tanuló ifjakról és a rögtön megérkezett tífzoltóságtól is bőven jutott, és a tűz tovább terjedését megakadályozták. A teremben a padok lépészetesen emelkedtek, magasuló deszka-emelvényen, s ez alatt nyílás volt a levegő tisztítására. E nyílásból tört ki a tűz. Valószínűleg égő szivart dobott oda valaki. A kár 2000 forint körül van.

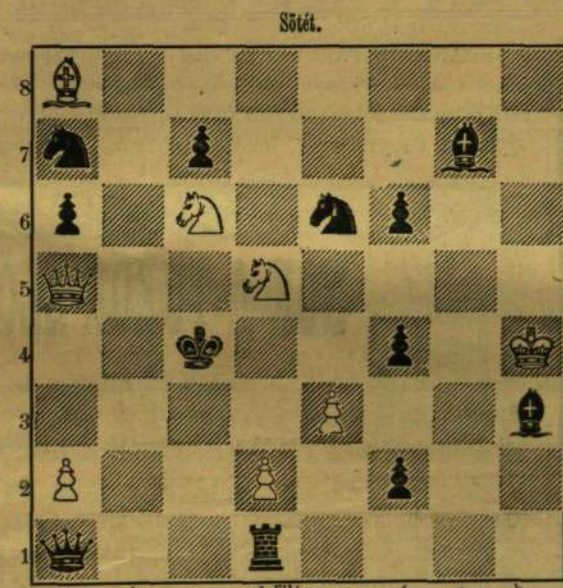
A német trónörökös állapotáról ismét kedvezőbb hírek érkeznek, de arra még alkalmasint jó ideig várni kell, míg az orvosok végleges ítéletet mondhatnak a betegség valódi okáról. A San-Remóban tartózkodó orvosok különböző véleményben vannak. Mackenzie azt hiszi, hogy a baj nem rák. A híres angol orvos három napot töltött ismét San-Remóban, s állítólag megnagyatlo nyilatkozott tett. Az utolsó vizsgálat alkalmával sem a daganat növekedését, sem rosszabodását nem találták, de a magasan fekvő kinövés nagyon izgékony. A baloldali mirigyek kissé megdagadtak.

— x — A legolcsóbb és változatos tartalmu szaklap ez idő szerint a »Földművelési Erdekeink» című hetilap, a magyar gazdaságtan és erdszak egyesületének közlönyé, melynek előfizetési felhívása lapunk mai számához van mellékelve.

— x — A »Hölgyek Lapja» az egyetlen hetenként megjelenő szépirodalmi és divatlap s a »Diratcsarnok» előfizetési felhívása a azon a *Milassin* Vilmos által kiállított rendkívül olcsó áru (kötetjé csak 20—25 kr.) regények árjegyzeke e lapok mai számának vidékre menő példányaihoz van mellékelve.

SAKKJÁTÉK.

1471. sz. feladvány. Bayer Konrádttól.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1465. sz. feladvány megfejtése.

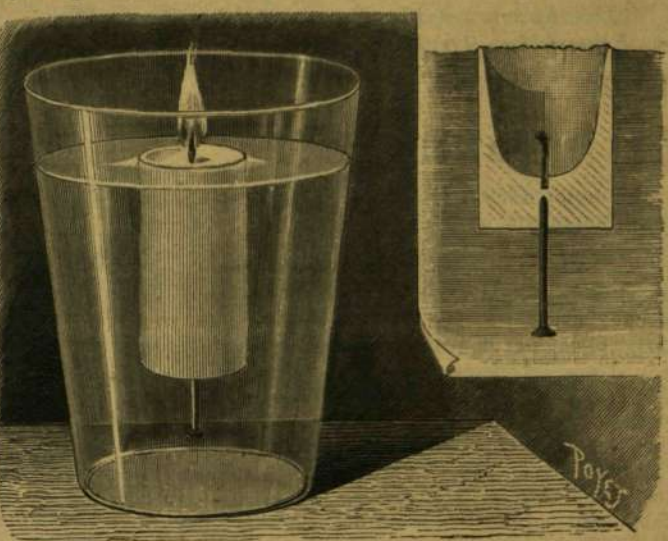
Reissert W.-tól.

Megfejtés.		Sötét.	Világos.
Világos.	Sötét.	Világos.	Sötét.
1. Va5-c5 --- Fb8-a7(a)	V. V. F. 1.	1. Vc5-d6 --- Fb8-d6(b)	Kf4-e5
2. Vc5-d5 --- Vv. F. 2.	2. Vc5-d6 --- Kf4-e5	2. Vc5-d6 --- Kf4-e5	
3. H megfelelőleg mat.	3. d2-d4 mat.		
Világos.	Sötét.		
1. Vc5-c6	Vg8-e6		
2. Vc5-f8 --- t. sz.			
3. He5-g6 mat.			

Helyesen fejtek meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Az Erkel-sakktervező nyelven: Exner Kornél. — Székely-Udvarhely: Nagy Andrá. — A pesti sakk-kör.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI KÍSÉRLETEK HÁZI-ESZKÖZKÖKKEL.

Hogyan lehet gyertyát elégetni a víz színe alatt? Vegyünk bármínó mélyebb formájú edényt, s töltsük meg vízzel. Azután vegyünk egy gyertya-darabot, s szurjunk az alsó végébe egy szöveget, ez által a gyertya egynesen fog állani a vízben. Akkora szöveget vegyünk, hogy a gyertya ne sülyedjen egészen a víz fenekére, hanem úszszék benne. Próbálgatás által — változtatva a szöveget vagy a gyertya hosszúságát — úgy találhatjuk el, hogy a gyertyának csak épen a vége áll ki egy kicsit a vízből, mialatt azonban vigyázzunk, nehogy a gyertya bele megveszedjék. Ekkor meggyújtjuk a gyertyát. Azt hinnők, hogy a gyertya csak néhány percig fog égni, s mihelyt a víz színéig leégett, el fog aludni. De nem az fog történni. A gyertyának a szélei nem fognak leolvadni, csak a bele fog mindig lejjebb és lejjebb sülyedni. Utoljára az egész láng a víz színe alatt fog lobogni, bent a gyertya közepén, míg végül elalszik. Képpünk oldalán le van rajzolva, hogy minő alakja lesz utoljára a gyertyának.

HOGYAN LEHET EGY GYERTYÁT ELÉGETNI A VIZ SZÍNE ALATT.

Előfizetési felhívás

a »Vasárnapi Ujság» és »Politikai Ujdonságok» 1888. évi folyamára.

A »Vasárnapi Ujság» a jövő évvel 35-ik, testvér-lapja, a »Politikai Ujdonságok» 34-ik évfolyamába lép. Szerkesztőségében főnállása óta csak egyszer — husz év előtt — történt változás s régi ismerősként, kipróbált jó barátként kopogtat be ismét a magyar ember házához, szellemére, irányára, czéljaira maradván annak, a mi volt kezdetől fogva egész pályafutása alatt, de ugy tartalmában, mint kiállítástában alkalmazkodva a fokozottabb igényekhez, a finomultabb ízléshez és az élet növekedő szükségleteihez.

Mind a két testvérpap újabb ismét tetemesen meg bővített tartalommal és új rovatokkal szaporította jelen meg, így viszonzóván a közönség érdeklődését, mely hosszú pályáján folyvást növekedő mértékben méltányolta törekvéseit.

A »Vasárnapi Ujság» programja ezentel is az eddigi marad: hogy a hazafiás érületnek tolmácsa, a nemzeti haladásnak képe, a közéletnek hű tükrölegyen. Közli a hazai és külföldi nevezetesebb emberek arczképeit élet- és jellemrajzokkal kísérve; költeményeiben és elbeszéléseiben a szépirodalmi becs mellett az erkölcsi tartalmat és nemzeti irányt keresi; képeiben, képmagyarazataiban, melyeknek érdekességet vagy művészi becsök, vagy az épen napirenden levő események kölcsönöznek, történelmi, népmesie, természettudományi, társadalmi s a tudomány népszerűsítésére, vívmányainak nagy körben elterjesztésére szánt czikkeiben arra az egyszerű természetességre és józanságra, való-hűségére és erkölcsi megbízhatóságra törekszik, mely e lapot családilappá, valódi házi barátta tette oly sok magyart tűzhely körében. Tárczacikkei és kisebb tárczaszerű közleményei, valamint a heti események közlésére szánt rovatok felölelik mind a nevezetesebb és érdekesebb mozzanatok, melyek az irodalom, a tudományok, a művészetek, a közzintézet, egyházi és iskolai s általában az egész köz- és társasélet körében fölmerülnek.

A »Vasárnapi Ujság» a legjelesebb hazai írókat és művészeket számfjta dolgozóitársai közé, s e mellett a külföldi irodalom feltünőbb termékeit is megismerteti közönségével. Eredeti elbeszéléseket, nagybörzést illusztrálva közöl Jókai Móról, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Gyarmathy Zsigánétól, P. Szathmáry Károlytól, Szomaházy Istvántól, Kazár Emilől, Tors Kálmántól stb. A külföldiek közül különösen az újabb angol irodalom

legjavából kiválogatott s képekkel élénkített regényeket és elbeszéléseket közöl, ugyszintén orosz eredetből fordított elbeszéléseket és életképeket, valamint *Verne Gyulának*, a »Vasárnapi Ujság» közönsége előtt is oly kedvelt francia írónak legújabb regényeit, — így mindjárt az év elején az »Egy sorsjegy», czíműt — minden számban egy-két képpel.

A »Vasárnapi Ujság» mint családilap, mely céljává tette a családban felmerülő minden irányú igényekkel számolni, kiterjeszkedik a női munkakörre és divatra is. Ez egyik új rovatának címe, s abban a női munka körébe, a háztartásra, a házberendezésre, kézi munkára, házi iparra stb. tartozó közleményeken kívül a divat terén fölmerülő s a jó ízlést és a szép iránti érzéket fejlesztő jelenségeket ismerteti, különös tekintettel a hazai iparra.

A »Vasárnapi Ujság» társalapja, a »Politikai Ujdonságok» teljesen független politikai hírlap, melynek irányát nem befolyásolják sem pártok, sem érdekszövetkezetek, sem egyesek személyes érdekei, melyet a pártatlan igazság és meggyőződés kimondásában nem gátolnak semminemű lekötöttségek és magántekintetek; melyet, mint az események ismeretének hű és részrehajlatlan kúforrását, valódi szükségnek ismert el a magyar olvasóközönség. E politikai lap a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, hű összeállításban tárja az olvasó elé, s a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg, úgy hogy e lap, kivált vidéken, hol a hiányos postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, a napilapot is lehetóleg pótolja.

A »Politikai Ujdonságok»-hoz újabban »Magyar Gazda» című két hetenként megjelenő gazdasági lap van csatolva, s jövőre ezenfelül rendkívüli mellékletekkel is bővítve lesz a lapnak eddig is hetenként másfél s minden második héten két nagy ívre terjedő tartalma, mely a Politikai Ujdonságokat ez ideig is a legnagyobb és legértelmesebb politikai hetilappá tette.

A »Vasárnapi Ujság» hetenként két nagy ívre terjedő tartalma szintén számos rendkívüli melléklettel lesz a jövő évben is bővítve.

Mind a két lapnak kiegészítőjeül szolgál a »Világ-krónika» című képes heti közlöny, mely hetenként egy íven s számos képpel illusztrálva jelen meg.

Az előfizetések a »Vasárnapi Ujság» és »Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, egyetem-utczára 4. szám küldendők. Egyes előfizetéseket legcélszerűbben postantalvány által eszközölhetők, melyre bérmentesítésül csak egy darab öt krajczáros bélyeg szükséges. — *Új előfizetőink* sziveskedjenek megrendelésüknél nevüket, lakhelyüket, valamint az utolsó postát világosan és olvashatólag kiírni. — *Régi előfizetőink* legelőszöribeben úgy járnak el, ha ezimzsalagjaikból, melyek alatt lapjaikat kapják, egyet a posta-ntalvány szélére fölragasztva, beküldenek a kiadó-hivatalnak. — *Külföldi előfizetéseikhez* kérjük a postalag meghatározott viteldíjat is csatolni. — *Gyűjtőinknek* tíz előfizetett példány után egy tisztelet-példánnyal szolgálunk.

Előfizetési föltételek.

Osnapja a Vasárnapi Ujság... A Világkrónikával együtt... Politikai Ujdonságok... A Világkrónikával együtt... A Politikai Ujdonságok... A Világkrónikával együtt... Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. A Franklin-Társulat kiadóhivatala, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: RUMAN MORTON FERDINÁND, a magyarországi evang. lelkészek Nesztora, jeles egyházi szónok, derék hazafi, ki 1848-49-iki magatartásáért két évét töltött a joesf-stadti várbán, 82 éves, Késmárkon. — MAGYARVÁRY ENDRE, ezimzetes kanonok, szababattyáni román. plébános, hodrogközi esperes. — CHALEPNI Nép. János, abaligetii plébános élete 44 évében. — MUNTJÁN GYULA, a csákovai járás főszolgabírája, Temes megye egyik derék tisztviselője. — EGRY KÁROLY, Ugocsa megye volt kormányzó alispánja, életének 72-ik évében, Csepén. — NOVÁK FERENCZ földbírtokos, nyug. kir. hétszemélylők, 76 éves korában, Zala-Csanýban. — VAS KÁROLY, nagváradi ügyvéd, tisztelt férfin, s a közügyeknek is előmozdítója. — PUNCSZMANN BELA ügyvéd, Zomborban 80 éves, s nagy kiterjedésű család gyászolja. — MOCZÁR JÓZSEF volt polgármester a tanítóképző-intézet igazgató-tanácsának tagja, 54 éves, Félégházán. — FERENCZ JÁNOS nyug. orsz. fegyintézetii igazgató és m. királyi postármester, élete 59-ik évében, Ersekújvárott. — DANIEL ANTAL földbírtokos, Aradvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, életének 74 ik évében, Radnán. — CSEH ALAJOS nyug. káptalani uradalmi számtartó élete 77 évében, Veszprémben. — KISTATAI VILÁGH PÁL, m. kir. államasvasuti főmérnök, Zággráiban. — RÓMAY GYULA, nyug. gőzhajózási ügynök, 53 éves, Esztergomban. — SÁRDI JÓZSEF, a kolozsvári unitárius ekklezsija kántora, tanítója és egyházi tanácsosa, tevékeny élte, 66-ik évében. — SOGHOMSON NÁTHÁN, volt budapesti optikus, ki a tavaszkor Amerikába vándorolt, New-Yorkban. — Id. Gesztii JÓZSEF, tekintélyes földbírtokos Kun-Hegyesen, 82 éves. — HENRIK ENŐ, m. k. bányatanácsos és főbánya-hivatalnok, Zalathánán. — PÁRÉK PÉTER nyug. honvédszázados, Tihán. — DEZSŐ SÁNDOR bírtokos,

65 éves, Szécsenyben. — Visontai Kovách ZOLTÁN, V. Kovách László képviselő és képviselőházi háznyag fia, Londonban, hóvgy híres orvoshoz vitték veszéles műtét végrehajtására véget, azonban nem volt megmenthető, s honnan holt estét hazra szállították. A gyászestet Sz. Prielle Kornélia asszony, a nemzeti színház kintő művésznőjét is közelől sújtja, mert az elhunyt férje volt a művésznő fogadott leányának, Szerdahelyi Antónia urhölgynek. — APAGYI ANTAL, 1848-49-es honvédfőhadnagy, Érsemjénben, 69 éves. — Polgár NEMES GÁBOR az alföldi takarékpénztár volt igazgató a Debreczenben. — LINZER IMRÉNE, szül. Schweiger Jolán, budapesti nagyiparos neje, Schweiger Mártonnak, az izr. orsz. központi iroda elnökének leánya, Budapestben. — LENKEI ISTVÁNNÉ, gazdasági igazgató neje, 57 éves korában. — ÖZV. CSATLÓS FERENCZNE szül. Fischer Zsuzsanna, Miskolcon. — KEDVESÉ KÖZSÉGHY TERÉZ, százados özvegye, 64 éves, Pozsonyban. — VELEDITS EMILIA, Velledits Mihály veszprémi nagyiparos 19 éves leánya. — GERVAY NADORNÉ, szül. Glaser Mária, a pozsonvi első takarékpénztár alelnökének neje, 58 éves. — BUJANOVICS FERENCZNE, szül. Beniczky Julia, 60 éves, Izsépen.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Ahaszér. Azon kezdű, hogy... Sok millió év múlt, sok millió... pedig, bár Ahaszér mondai alak, de történelmi időből való s annak még két ezer éve sincs: Krisztus keresztje óta. Neki e két ezer év sok milliók tetszhetik, de ezt érezetien vagy kifejeznie kellene, így az író tudatlanságának rója föl, ki a olvasó. Különböben a bolygó zsidó legendája számtalanszor fel van dolgozva és sokkal jobban. Leghasznosabb ehhez, formában, eszmemenetben a Schubert Dániel (1739-1791) német költő, de mennyivel feletőbb áll az világosságban, eszmegazdaságban s különösen kiegyesztelő befejezésével. Erdemesebb munkát végezne, ha azt jól lefordítaná mint e sokkal gyöngyöb eredeti megírásával. Th. S. A karácsonyeste nincs rosszul írva épen; de annyiszor megénekelt dolgokat valami, bár mily kevéssé is, új oldalról kell felgöngy, hogy ezeregyedikszet is élvezhetők legyenek. Nem közzölhetők. Őledbe vágyom. — Hütelhenz. — Hit, remény, szeretet. — Anyámhoz (Te feléd...). — Őszel (Elrepült a...). — Hervadó virág. — Ifjú évek. — Félénkség. — Visszasóhajítás. — Népdalok (I. Csók és élelés. II. Templomban). — Karácsonykor (Rablánczban...).

HETI NAPTAR. Deczember hó. Table with columns for Day, Catholic and Protestant, Greek-Roman, and Israelite. Includes dates for 25th to 31st and Holydays.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Fekete Satin merveilleux (egészsen selyem) méterje frt 1.15... egész frt 6.45 (10 különböző minőségben) szűli egész méterre, valamint egész végben vámmentesen a hához szállít Henneberg G. (ca. és k. udv. szállító) selyemgyári raktárban. Zürichben. Mintak postafordítással. Levélj 10 kr.

Kwizda köszvényfolyadéka. Kwizda Ferencz János, cs. kir. osztrák és román kir. udv. szállító, és kerületi gyógyszerész Korneuburgban. Kiváló bromómre szolgál Önt tudósíthatni, melyt kintő Kwizda-féle köszvényfolyadéknak rövid használata után roppant fájdalommal nemcsak alább hagyta, hanem teljesen meg is szüntek. Nem mulasztathat el Önnek legmelegebb közönetét mondani, s csak kellemes kelétséget készítenek, a midőn a csahatatlan Kwizda-féle köszvényfolyadékok minden köszvény és hasonló bajokban szenvedőknek saját tapasztalásból, mint eddigél legbiztosabb szert, figyelmébe ajánlom. Köszönetem megújítás mellett maradtam teljes tisztelettel.

Ullmann Vilmos, Bécs. 1886 decz. 7 én. I. Ruprechtstiege, 1. Kwizda köszvényfolyadéka valódi minőségen kapható minden gyógyszerertárban. Fő letét: a korneuburgi ker. gyógyszerértár. Szives figyelembe vételűl. E készítmény vételénél kérjük a t. közönséget, mindig Kwizda köszvényfolyadékat kérni s arra ügyelni, hogy ugy minden üveg, valamint a carton is mellékelt végjeggyel legyen ellátva.

Legujabb találmány a férfidivat terén!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és az igen tisztelt vevőim becses tudomására hozni, hogy fehérnemű- és férfidivat-áru-üzletemet, Budapest, váci utca 22. szám alatt tetemesen nagyobbítottam s akként rendeztem be, hogy a jelenkor igényeinek teljesen megfelelőleg ugy fehérnemű- és férfidivat, valamint a sport-cikket minden fajából nagy választékban a legjobb minőségben igen solid árak mellett, nagy készletet tartok. Az általam feltalált és legelső helyen szabadalmazott és rövid idő alatt a főrangú s a divat terén iránzó körökben felkarolt gomb és gomblyuk nélküli és izzáadt felszívó lappal ellátott nappali és bált ingeimre vagyok bátor a nagyérdemű közönség és igen tisztelt vevőim becses figyelmét felkérni. Ezen legujabb találmányu s alanti végjeggyel ellátott szabadalmazott ingeim egyetleeny gomb, vagy gomblyuk nincsen, és dacára annak ugy a mell, valamint a nyak oly szilárdan tartatik össze, hogy az önként soha szét nem nyílik, és ennek folytán találmányom által sikerült a férfi-világot teljesen megmenteni a nyakon alkalmazni szokott gallérgomb és annak kellemetlen nyomásától, nemkülönböben a gomblyukak oly gyarkorta kiskakadásától, a melynek folytán az ingek soká tartása biztosítva van, ezeken kívül az egyik följönny pedig az, hogy bármely nagyérdemű izzáadt mellett is az ingmell folyton kemény marad, miután az ing mellén belül alkalmazott izzáadt-felszívó lappal az izzáadság áthatolását gátolja. Mindezek folytán ezen cs. és kir. kizárólag szabadalmazott gomb és gomblyuk nélküli ingeim minden eddig feltaláltakat fölülműlják, mert még az eddig szabadalmazott ugynevezett gomblyuk nélküli ingek csak egyszerűen az egy vagy két mell-gomblyukat nélkülözik, de a gallérgomblyukat s annak kellemetlen begombolását és gombnyomását nem, és a kétszeres széles kemény alsó-mellrészt is elég alkalmas a mell dörzsölésére, de az ingmell szétnyílását éppen nem gátolja. Fentebb leirt s legelső helyen szabadalmazott rendkívül ezélszerű és kintő állásu ingek ára 2 frt 50 kr, leginomabbak 3 frt. Ajánlom továbbá kiváló szék raktáratom a legujabb nyak-kendők, kezttyük, zseb-kendők, gallér és kezélek, harisnyák, illatszer és szappanok, esernyők, botok, angol kötött mellények, utazó takarók stb., nemkülönböben bizományi gyári raktáratom dr. Jaeger Gusztáv tanár normal gyapjáruiából, eredeti gyári árakon. Kiváló tisztelettel LATZKOVITS A. Budapest, váci-utca 20. Nemzeti szálloda épülete. A cs. és k. kizárólag szabadalmazott gomb és gomblyuk nélküli férfingek feltalálója és egyedüli készítője.

Advertisement for LATZKOVITS A. featuring a logo and text: 'Kiváló tisztelettel LATZKOVITS A. Budapest, váci-utca 20. Nemzeti szálloda épülete. A cs. és k. kizárólag szabadalmazott gomb és gomblyuk nélküli férfingek feltalálója és egyedüli készítője.'

Advertisement for 13 Ziehungen in einem Jahre. Lists lottery draws for January, February, and March with prize amounts in florins and gold. Includes details about the drawing process and contact information for M. J. GUTH & COMP. in Vienna.

Advertisement for Gabos R. S. Budapest, muzeum-körut 41. sz. Features a lamp illustration and text: 'Petroleumlámpa-raktár. Asztali lámpák... Rendkívül olcsó kávé-, téa-, mocca-, étkezési, mosdó-, likör-, sör- és bor-készletek. Képek és tükrök. Vidéki megrendelések utánvétel mellett rögtön eszközöltetnek.'

Advertisement for Singerstr. 15. PSERHOFER J.-féle gyógszertár, Bécében. Text: 'Vértisztító labdacok... elzött egyetemes labdacok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben e labdacok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. A legmakacsabb esetekben, melyekben minden egyéb szer sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacok számtalanszor és a legrovidabb idő alatt teljes gyógyulást eredményeztek. 1 doboz 15 labdacossal 21 kr., 1 teleres 6 dobozzal 1 frt 5 kr. bérmentelen utánvétel mellett küldéssel 1 frt 10 kr. A pénz előleges beküldése mellett ára bérmentesen megküldéssel: 1 teleres labdacok 1 frt 20 kr., 2 teleres 2 frt 30 kr., 3 teleres 3 frt 35 kr., 4 teleres 4 frt 40 kr., 5 teleres 5 frt 45 kr., 10 teleres 9 frt 20 kr. (1 teleresnél kevesebb nem küldetik szét.) Számtalan levél érkezett, melyek intőző hálat mondanak a labdacokról, melyeknek a legkülönböbb és legsúlyosabb betegségekben egészségük helyreállítását köszönik. A ki csak egyszer kísérletet tett velük, tovább ajánlja. A sok köszönő-iratból közülük néhányat: Leongang, 1883 május 13. Tisztelt uram! Pütlai valóban csodálatosak, nem olyanok, mint sok oly más földiesért szer, hanem minden bajban lehetőleg segítenek. A huzvetkor megrendelt pütlakból a legtöbbet barátim és ismerősim között osztottam el, és mindnyájukot segítettek; koros egyének, különböző bajokkal és hibákkal általak, ha nem is teljes egészségüket, de jelentékeny javulást nyertek, s azokat tovább használni szándékoznak. Kérem tehát nekem utoljót öt csomagot küldeni. Tölem és mindazoktól, kik szerencsések voltak, pütlai által egész viszonylatot, legfőbb körös egyének, nemkülönböben bizományi gyári raktáratom dr. Jaeger Gusztáv tanár normal gyapjáruiából, eredeti gyári árakon. Kiváló tisztelettel LATZKOVITS A. Budapest, váci-utca 20. Nemzeti szálloda épülete. A cs. és k. kizárólag szabadalmazott gomb és gomblyuk nélküli férfingek feltalálója és egyedüli készítője.'

Egy hatzszor hasabzott petit or, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 kr.; többszöri igtatásnál 10 kr. Bélyegdj külön minden igtatás után 30 kr

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogaz BÉCSBEN: Dukas M. Riemergasse 12, Schalks Henrik Wollzeile 12, és Oppelik A. Stabenbastei 2

Advertisement for Elismerő és halanyilatkozatok! by Fácányi Armín. Text: 'Tekint. Fácányi Armín gyógyszerész urnak, Budapest-Kőbányán. Amidőn az Ön által feltalált és készített gyógyhatású édes mustárból egy nagy üveggel elhasználtam, annak fölülműhatlan jótékony gyógyhatásáról magamnak teljes meggyőződést szereztem; miután súlyos gyomorbetegségemről a nyelben évek óta szenvedtem, s a mely engem az lőt egész napokon és éjeleken keresztül kínozott, most ezen szenvedést semtel teljesen megszabadultam érzem magam. Annak következtében azon kintő hatásu mustárt meg továbbra is használni óhajtván, miért is felkérem tekintetes urat, legyen szives számomra még négy üveggel postautánvétel mellett küldeni. — Maradok kiváló mély tisztelettel Bírő Gáborné s. k. Kelt Kis-Kun Fülöpmező, 1887 deczember 14-én.'

Advertisement for Richter horgony-köepítőjatekai. Text: 'Richter horgony-köepítőjatekai. legjobb és legszilárdabb karácsonyi ajándéknak vannak elismerve, bármely koru gyermekek számára; készletben vannak a biradalom minden finomabb játékos-kereskedésében. A kinek már van ilyen köepítőjateka, az vegye meg a gyermekeknek a legközelebbi kiegészítő szekerényt. Közelebbit hozz éről «A gyermek legkevesebb játéka» (Des Kindes liebste Spiel) című illusztrált könyv, melyet bérmentve megküldenek Richter F. A. és Társa cs. kir. udv. szállító Bécs I., Nibelungengasse 4.'

Advertisement for A „Waterbury“ remontoir-zsebóra. Text: 'A „Waterbury“ remontoir-zsebóra a modern technika valódi csodája. Hirdetett csinos külseje (elanyozott apesztetűl), fölülműhatlan pontos s csak 6 frt 50 kr. nyí lehetetlen olcsó ára kezdetben bizalmatlanságot kelteztek iránta; de a múlt évi eladás Angliában: — 100,000 drb Németországban: 82,000 drb az óra kintőségének ép oly fényes bizonyítványával, mint a megrndt concur reneziának lármája, mely a „Waterbury“-től fél, mivel a Waterbury oly egyszerű szerkesztű és oly nagyzerűben jár, hogy érte, minden köz- 3 évi kezesség vállalható s mivel a Waterbury, ha ennek széksége valamikor fenforogna, oly olcsón javíthatik, mint eddig semmi más óra a világban, péld. 1 új rugó 35 kr. A Waterbury Watch Co. Waterbury Connecticut, 2,000,000 forint tözevel és 1500 darab napgyártással, valamint a magyarországi főraktár és javító-műhely: HOTTELMANN A.-nál, Budapestben, V., váci körut 28. három évi kezességet vállalnak. 3 Szétküldés csak közpénz vagy utánvétel ellenében. Kelt Sik-Abony p. Duna-Szerdahely, 1887 deczember 16-án. Tekint. Fácányi Armín gyógyszerész urnak, Budapest-Kőbányán. Minthogy azon Ön által gyomorhurut ellen készített édes mustár nálam is annak egyenlő anyagi használata után kintő gyógyhatást eredményezett; annak folytán felkérem, sziveskedjék ugyanazon oly kintő gyógyhatásu mustárból részemre postautánvétel mellett még három üveggel küldeni. Maradok kiváló tisztelettel Tóth Ferencz s. k. Kelt Vághosszafalu u. p. Vág-Vecse, 1887 április hó 25-én.'

Advertisement for Gyulai Pál. Text: 'GYULAI PÁL. NŐK A TÜKÖR ELŐTT. BESZÉLY Feszty Árpád rajzaival. Harmadik kiadás. Ara füzve 1 forint 40 krajczár. Diszkötésben 2 forint.'

Advertisement for Gyulai Pál's book 'Nők a tükör előtt'. Includes an illustration of a woman looking into a mirror. Text: 'GYULAI PÁL. NŐK A TÜKÖR ELŐTT. BESZÉLY Feszty Árpád rajzaival. Harmadik kiadás. Ara füzve 1 forint 40 krajczár. Diszkötésben 2 forint.'

Advertisement for Szem-esszencia, Por a labzadás ellen, Tanochinin kenőcs, Egyetemes tapasz, Amerikai köszvény-kenőcs, Alpei növény-likör. Text: 'Szem-esszencia dr. Romerhausen-tól. 1 pal. frt 2.50 | pal. frt 1.50. Por a labzadás ellen. 1 doboz 50 kr. bérmentesen küldéssel 75 kr. Tanochinin kenőcs Pserhofer J.-től. Évek hosszu sora óta valamennyi hajnosztó szer között orvosok által legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállított nagy szelenczével 2 frt. Egyetemes tapasz Stendel tanártól, ótis és vágás által ejtett sebekre, mindennemű gyomordaganatokra régi, időnként fölkakad labdagánatoknál, köröm-méregnél, sebgyógyítás és gyulát női mellbimbó, s egyéb hasonló bajoknál jellemező bizonyítva. 1 köcs, 50 kr., bérmentesen küldéssel 75 kr. Amerikai köszvény-kenőcs, legj. szer minden köszvényes és csúszos bajok, tagszagadás, ischia, fülzsagadás stb. ellen. 1 frt 20 kr. Alpei növény-likör. Bernhard O. V.-től 60 kr., 1 palacczkal 1 frt 40 kr. As itt felsorolt készítményeken kívül még a biradalom valamennyi lapban hirdetett bel- és külföldi gyógyszer-különlegesség készletben van, s minden netán a raktáron nem lévő cikkeket kívánatra pontosan és olcsón beszerzetnek. Postai küldemények a pénz előleges beküldése vagy utánvétel mellett pontosan eszközöltetnek. As őszegnek előzetes beküldése mellett a viteldji esküvőbe, mint utánvétel mellett. A felsorolt különlegességek legnagyobb része kapható Budapestben Török József gyógszert., király-utca 12.'

Advertisement for GÖMÖRI F. ÉS TÁRSAI. Text: 'Oleőbb mint bármily butor-végeladás m. k. keresk. és váltó-törvénszékileg bejegyzett özég GÖMÖRI F. ÉS TÁRSAI hazai asztalos társasága Budapest, Lipótváros, bécsi utca 9. sz., I. emelet, bejárát a sarkon levő. Ajánlják dúsan felszerelt raktárukat mindenkor készletben lévő 150 szoba asztalos- és kárpitos-butorban a leggyezerebbektől a legfinomabb kivitelűekig csak solid minőségben igen olcsó gyári árakon; butorának solid készítése által a legjobb hirt biztosítottak magunknak és asztalos társaságunk törvénszékileg voltát a tek. m. kir. kereskedelmi törvénszékileg igazolhatja. Képes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.'

A legrégibb népies gyógyszer a koncentrált **klosterneburgi lag-esszencia** (kő svony-folyadék) az orvosrendűi vegyészeti műteremben megvizsgálva és bejegyzett védjegy által eladása biztosítva.

4 üveg 50 kr. 4 üveg 1 frt. postai szállítással 15 kr.-ral több.

HOFFMANN ALFRED gyógyszerész Klosterneuburgban.

Valódi minőségben a következő gyógyszerárakban: Főraktár Magyarország részére Török József, Budapest, királyutca 12. Arad: Rozsnyai M. Debröcsen: Dr. Rothschnek. Szabadkán: Jók. Pécs: Sipőcs B. Páozonyban: Dr. Adler R. és Erdy István. Győrött: Petri P. Szegeden: Bircsny K. Versecen: Müller O., Küchler B. Székesfehérvár: Say R. Kassán: Wandraschek K. Temesvárott: Jahner C. és Klausmanns Albert.

BRAZAY KÁLMÁN SÓSBORSZESZ készítménye

BUDAPESTEN Múzeum-körút 23. sz. Ára 40kr.

Védjegy 319. és 321. szám.

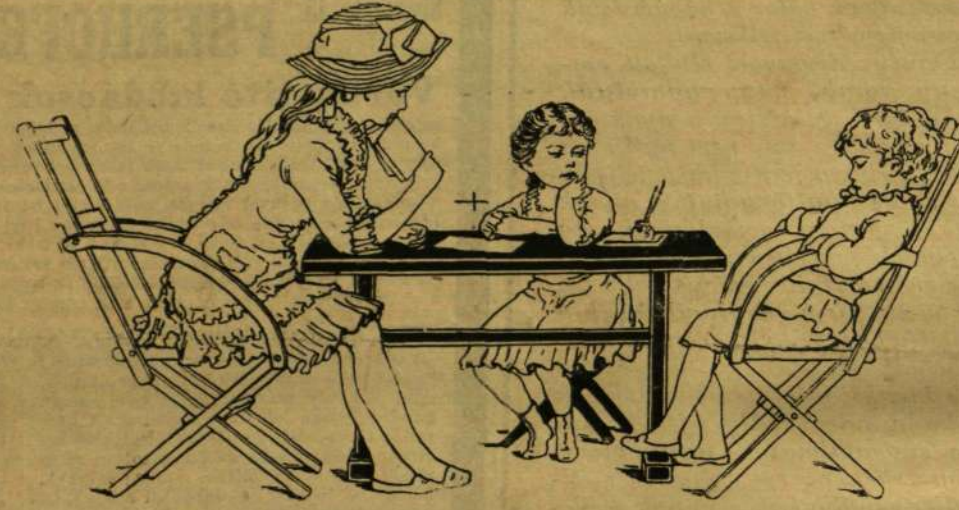
Figyelmeztetés. Az általános ismert, jó hírnévű örvendő és minden könyvtárban kapható, az osztrák tartományok számára Szellinski György cs. kir. egyetemi könyvtáránál Bécsben, I., Stefansplatz Nr. 6.

SÓSBORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl: csúszs szaggatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szomjúság, bémulások, zsugorok stb. ellen; de különösen a bedörzsölés-kenő-gyógyódnál (massage) igen jó hatásának bizonyult. — Fogtisztító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer fejmosásra is, a hajidegek erősítésére, a fejkörképesség megakadályozására és annak megszüntetésére. Ára egy nagy üveggel 80 kr., egy kisebb üveggel 40 kr.

Használati utasítás magyar vagy német nyelven, bizományosaim névvel ellátva, minden üveghöz ingyen mellékeltek.

BRAZAY KÁLMÁN, Budapest, IV. ker., Múzeum-körút 23. sz.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

GYERMEKÉLET

Kleinmichel J. rajzaihoz

a verseket irták és átdolgozták Szász Károly és Vargha Gyula

34 nagy színnyomatu képpel. Ára színes borítékba köve 3 forint.

JÓ GYERMEKEK KÖNYVE

Thumann Pál rajzaihoz

a verseket irták és átdolgozták Szász Károly és Vargha Gyula

48 nagy színnyomatu képpel. Ára színes borítékba köve 3 frt 60 kr.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

ÚJ RÓZSÁSKERT

IMÁDSÁGOS ÉS ÉNEKSKÖNYV

KATHOLIKUS KERESZTÉNY HÍVEK HASZNÁLATÁRA

SEKESZTÉRT

TÁRKÁNYI BÉLA

AZ EGBI ÉRSEKI HATÓSÁG JÓVÁHAGYASAVAL

OTODIK KIADÁS. — EGY ACÉLMETSZETTEL.

LEGKISEBB ZSEBALAKBAN.

Ára füzve 1 frt.

Fekete bőrkötésben, aranyfémekkel 2 frt. — Chagrinbőrötésben, aranyfémekkel és kapcsolással 3 forint.

Kapható emellett franczia bír és horvátul díszített kötetben kapcsolással 4-6 frt. További bármilyen kötetben új-azist és utódi st. azist kapcsolással, a sarokkal vagy kerettel 6-14 frt.

Vérszegényeknek! Új találmányomat a legelőkelőbb szak-értők általános elismeréssel fogadták. **Vérszegényeknek!**

HAZSLINSZKY KÁROLY FELMŰTÉREK

VASAS-PEPTON CONSERV FÜR ERNÄHRUNG

EISENHÄLTIGER PEPTON

V. CARL HAZSLINSZKY BUDAPEST, VIII., SÁNDOR-TÉR 3. SZÁM, GYÓGYSZERTÁR „SZT. LÁSZLÓ”-HOZ.

Ezen vas- és pepton-tartalmu kellemes jóízű, rendkívül erősítő Conservek néhány darabja fölér bármily nagy üveg vas vagy Pepton-tartalmu borral. Szakértők által ajánlatnak, és kitünő eredménnyel, a következő betegségeknek használatnak: **sápkór, vérszegénység, migraine, rossz emésztés, álmatlanság, lankadtság, ideges izgatottság és izadás ellen.** Előnyei a hatóanyagok kitünő minősége, a conserve kellemes íze, s annak állandósága, amennyiben hosszabb idő multával sem szenved alkatreseiben változást, s végre jutányos ára.

Naponta 2 darab veendő, étkezés előtt.

Ára egy nagy doboznak 90 kr.

A dobozok lajstromozott védjeggyel vannak ellátva.

Vérszegényeknek! Új találmányomat a legelőkelőbb szak-értők általános elismeréssel fogadták. **Vérszegényeknek!**

HAZSLINSZKY KÁROLY FELMŰTÉREK

VASAS-PEPTON CONSERV FÜR ERNÄHRUNG

EISENHÄLTIGER PEPTON

V. CARL HAZSLINSZKY BUDAPEST, VIII., SÁNDOR-TÉR 3. SZÁM, GYÓGYSZERTÁR „SZT. LÁSZLÓ”-HOZ.

Ezen vas- és pepton-tartalmu kellemes jóízű, rendkívül erősítő Conservek néhány darabja fölér bármily nagy üveg vas vagy Pepton-tartalmu borral. Szakértők által ajánlatnak, és kitünő eredménnyel, a következő betegségeknek használatnak: **sápkór, vérszegénység, migraine, rossz emésztés, álmatlanság, lankadtság, ideges izgatottság és izadás ellen.** Előnyei a hatóanyagok kitünő minősége, a conserve kellemes íze, s annak állandósága, amennyiben hosszabb idő multával sem szenved alkatreseiben változást, s végre jutányos ára.

Naponta 2 darab veendő, étkezés előtt.

Ára egy nagy doboznak 90 kr.

A dobozok lajstromozott védjeggyel vannak ellátva.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható, az osztrák tartományok számára Szellinski György cs. kir. egyetemi könyvtáránál Bécsben, I., Stefansplatz Nr. 6.

VIG ÓRÁK

ELBESZÉLÉSEK, TÁROZÁK.

Írta **BERCZIK ÁRPÁD.**

Ára füzve 1 frt 20 kr.

Tartalom: Leány! — Ottli. — A báránya. — Hogy töltötte napjait az öreg úr? (Emlékeztetek Deák Ferenczről) — Szól a madár! — A busz magyar. — Egy pesti ház. — A commissé. — Virágia. — Az a bizonyos egy ruh. — A fehér rókák. — A mandátum. — Elbeszél a színházban. — Jó bor. — Az első látogatás. — Ügyetlen udvarló. — A hőprémek kabát. — A kölcsönkérők. — A gazdajler. — A beteg diák. — Egy szakáll története.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztr. tartományok számára Szellinski György cs. kir. egyetemi könyvtáránál Bécsben I., Stefansplatz 6.

Falusi gazda naptára

1888-ik évré.

A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára

Szerkeszti **Sporzon Pál**

a «Gyakorlati mezőgazda» szerkesztője

XXIV. évfolyam.

Ára füzve 80 krajczár.

Alkalmos karácsonyi ajándékok

Csak nálam kapható!

TALISMAN

aranyozott ezüst karsattok 8 frtért tokkal 9 forint.

ZIRNER ZSIGMOND ÉKSZERÉSZ

Budapest, váci utca 26, ajánlja díszan felszerelt **arany-, ezüst-, ékszer- és óra-raktárát,** a legutányosabb árak mellett.

Videki megrendelések pontosan teljesítenek. — Képes árjegyzék bérmentesen küldetik.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű órázlete.

BRAUSWETTER JÁNOS SZEGEDEN

cs. kir. és m. kir. szab. chronometer és műrás, főtárlója az első egyedüli kulus nélkül felhuzható remontoir inga-óráknak stb. stb.

London 1871. Keszlemét 1872. Bécs 1873. Újvidék 1875. Szeged 1876. Páris 1877. Székesfehérvár 1879. Budapest 1885.

Kitüntette

Levélbeli megkeresésekre pontosan válaszoltatik. Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pont. eszközöltetik.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű órázlete.

HIRDETMEY.

Ó Császári és Apostoli Királyi Felügyének 1887. évi június-hó 10-éről kelt legf. elhatározása folytán szemmel megvizsgáltatik a

XIII-dik M. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK,

melynek tiszta jövedelme akképen osztandó fel, hogy a vagyontalan magyar kir. hivatalnokok öregei és árval részre alakítandó alap, a szegény egy tanítók és öregeinek segítségét célzó Bóvív-alap, a mikolci református főgymnasium, a budapesti Kristinaváros Gallert-utczájában lévő és a sztrika nélküli vezetése alatt álló leánynevelő-intézet, Frim Jakabnak a helyük nevelésére és apolására fenntartott intézete és a Zagrábban felállítandó országos javító-intézet, egyenkint a várható jövedelem egy-tized, az országos népközpont-egyetem és a magyarországi hírlapírók nyugdíjintézete pedig két-tized részben részesültek. E sorozatok összege 6,669-ben megállapított nyeresémény az alább következő játéktér szerint

1 főnyeremény	60.000 ftrtal	50 nyer. egyenk.	100 ftrtal	5.000 ftr
1	15.000	100	50	5.000
1	10.000	2000 sor.-ny.	20	40.000
1 nyeremény	5.000	4500	10	45.000
5 nyer. egyenk.	1.000 ftrtal	5.000 ftr		
10	500	5.000		

A húzás visszavonhatatlanul 1887. évi december hó 29-én történik.

Egy sorozat ára 2 ftrtal o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók: a lottoosztályoknál Budapesten, (IV. ker.) fővárosi, felmeneti hova a megrendeli sorsjegyek ára postaiutvány mellett előre beutalható; valamint a legfőbb postahivatalnál, és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegytároló központok.

A magyar királyi lottoosztály: Máriássy Sándor, m. kir. pénzügyminiszter, osztály. és lottoigazgató.

„Ma

gyar Háziasszony” háztartási és szépirodalmi hetilapnak előfizetési ára:

egész évré frt 6.—
félévré „ 3.—
negyedévré „ 1.50

Mutatványszámok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek

A „Magyar Háziasszony” kiadóhivatala Budapest nagy-korona-utca 20.

szakállnevesztésre az egyetlen, legbiztosabb és leghatékonyabb szer Boisse Pál

E REDETI MUSTACHEK-BALZSAMJA

A siker bizto sítva 4-6 hét alatt. A bőrre teljesen ártalmatlan. Bizonyítványok több nem hoztak nyilvánosságra. Szállítás titoktartás mellett, utószállítással. Egy üvegcse frt 1.80. Kapható Budapesten: Török József gyógyszerárban, király utca 12. Bécsben: Weiss J. gyógyszerárban, a «Szereseben» Tuchlauben, 27. szám.

Franciaország és a Külföld Minden illatszerezés és nál és Po-drásznál

La VELOUTINE

Különleges Rizpor BISMUTTAL VEGYITVE

CH. FAY, ILLATSZERÉSZ, PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Szellinski György cs. kir. egyetemi könyvtáránál Bécsben, I., Stefansplatz Nr. 6.

Eddig felülmulhatatlan a fővárosban!

PATYI ISTVÁN ÉS TÁRSAI

hazai gyártmányu asztalos- és saját készítményű kárpitosbutor-termei

Budapesten, IV. (belváros), koronaherczeg-utca 11. sz.

I-50 emelet, a zsidóutca sarkán, a m. kir. főposta-palotával szemben.

Nagyszabásu butor-termeinkben (11 terem) és saját műhelyeinkben, személyes felügyeletünk alatt készült kárpitosbutorainkra figyelemmel tenni van szerencsénk, kijelentjük egyszerre mind, hogy butoraink minőségért kezeskedünk a legesélyesebb megrendelővel is pontosan teljesítjük.

A m. t. közönség szives pártfogását kérve, maradunk hazafias tisztelettel

PATYI ISTVÁN ÉS TÁRSAI,

hazai gyártmányu asztalos- és saját készítményű kárpitosbutor-termei.

Levélbeli megkeresésekre felvilágosítással szivesen szolgálunk.

Wiesbadeni forráskút-sók bevévésre

Wiesbaden város és a fürdő-igazgatóság hivatalos ellenőrzése mellett készítve.

A Wiesbadeni forráskút-sók bevévésre, sürített alakban a forráskút összes gyógyhatásu alkatreseit tartalmazza. Forró vízben föloldva, a hatás a forráskút-vízhez hasonló. Megszüntetik a légző- és emésztőszervek nehézségeit s különösen utazás alkalmával és kivitelre alkalmasak.

Egy pohárral 1 frt 20 kr.

Továbbá szintén hivatalos ellenőrzés mellett Wiesbadeni forráskút-sók-pasztillák, egy dobozzal 60 kr.; Wiesbadeni forráskút-szappon, darabja 50 kr.; Wiesbadeni forráskút-termostó fürdőkre, kilója frt 1.50. Szállítja a Wiesbadeni forráshivatal Wiesbadenben.

Egyedüli forráktár Ausztria-Magyarország részére: Brady C. gyógyszerész Kremsierben (Mähren). — Valódi minőségben kaphatók Budapesten: Eisendorfer G. gyógyszerésznél, gyógyszerár a «Szent-Háromságos», Török József gyógyszerár, király-utca 12.; Budai Emill gyógyszer, a városi gyógyszerárban. Lugoson: Vértés Lajos gyógyszer, a sashoz.

1848 és 1849-ből.

ÉLMÉNYEK ÉS BENYOMÁSOK.

OKIRATOK ÉS EZEK MAGYARÁZATA.

TANULMANYOK ÉS TÖRTÉNELMI KRITIKA.

IRTA

Id. GÖRGEY ISTVÁN.

Első kötet. Ára füzve 2 frt 40 kr.

Második kötet. — Ára füzve 4 forint.

JODKALI-SYRUP

A legjobb

vértisztító és javító

különösen ajánlható:

Syphilitikus bántalmaknál és az ezek elhanyagolásából származott utóhajóknál, görvélykórál, (scroppe), midőn mirigydaganatok és beszűrődött görvélyfeleképek vannak jelen. Régi, mehezen gyórgyaló sebeknél, chronikus bőrküteseknél. — Megelőzőhulsten szer: Kiszárvány és osz, idegbántalmak, méhezenü göröcsk, továbbá máj- és lépéddaganatok ellen. — 1 üveg ára 1 frt 20 kr.

Központi szétküldési raktár:

Kovács Sándor gyógyszer. Nagy-Becskerekén.

Raktárak a következők gyógyszerárakban:

Budapest: Török József király-utca, Krieger Gy. Kalvartér, Szege: Barcsay K. Arad: Fing Lajos. Rozsnyai M. Temesvár: Jahnher K. Kassai: Külich F. Debröcsen: Dr. Rothschnek E. Páozony: Erdy J. Győr: Petri O. Székesfehérvár: Diabala Gy. Szatmáry: Bohner F. Pécs: Göbel K. Újvidék: Grossinger K. Szabadka: Decsy E. Páozony: Radde Fr. Versec: Müller O. Mikolci: Dr. Szabó Gyula. Hőmérséklet: Bernálky K. Eszék: Dienes J. Zagráb: Kósi A. Zimony: Benik F. Bolygó: Dracszy E. Bacs: Mitterhaas S. Hoher Markt S. Prága: Fragner B. Brunn: Brichla S. Lemberg: Rucker S.

Fontos értesítés

sorsolandó értékpapir - tulajdonosoknak !!

Több millió forintra rugó nyereséget hever kifizetetlenül, mert a tulajdonosok nem tudják, hogy sorsjegy esetleg már rég kihuzatott. A napilapok többnyire elkéve és ismétlenül közlik a húzásokat kinek még sorsjegye van, nem ér ily lappal csúzt, ha többször látol van hazulról. Innen a közismeretes tény, hogy alig van húzás, melyről elő nem fordulna, hogy nyereségek fül sem véstek. De más lényeges veszteség is mindennapi do go. A kinek a legkisebb nyereséggel húzatott ki az értékpapirja, azzal, hogy ki nem cserélheti, elveszti kilátását nagyobb nyereségre.

E köztudomású tények oly intézkedés megtételére bírtak, melyet mindenki, a kinek bármily nemű értékpapirja van, bizonyára a legnagyobb örömmel fog fogadni

mindössze 40 krajczárért

az összes tudomásomra adott értékpapírok eddigi valamennyi húzását ellenőrzöm és azonfelül az összes húzásokat egy éven belül.

Méltóztassék tehát a birtokában levő húzásnak alávetett összes értékpapírjait nekem jegyzékben beküldeni vagy személyesen bejelenteni. Az ellenőrzésért járó évi 40 kr. díjat vagy postautalvánnyal, vagy — a mi legelőször — bélyegben vagy postajegyekben egyszerű levélben tessék beküldeni.

Ezért én küldök bélyegzett nyugtát a 40 kr. évi ellenőrző díjról és egyttal értesítést, ha valamely papirja a bejelentés napjáig húzatott. Ha valamely sorsjegye év közben húzatik, nyomban zárt levélben küldök értesítést.

Első osztrák-magyar sorsjegy-ellenőrző iroda

bank- és **ERNYEI A. H.** Budapest, V., váltóház Dorottya-u. 5.

Az értékpapírok és sorsjegyek biztosítására

árfolyam-vesztés ellen a törlesztés, illetve a legkisebb nyereséggel való húzás esetében, különösen ügyelmét kérem.

Prospectusok kívánatra ingyen és bérmentve.

Orvosi tanács

hölgyeknek !!

Az arcabőr állapotára, bőrállatuk szép s májfűtő el-telítettségére kizárólagosan a „Stibyl“-féle arckrém használata. Kapható a „virovári gyógyszertárban“ Budapestben, városház-tér.

GYÁRI RAKTÁR valódi tiroll hölgy- és férj-kötenből minden színben és külalakban árnyalatban, valamint Erlinger sztré és drap színben, vízhatlan esőköpenyekre Greil Ferencznel, Innsbruckban. Minták ingyen és bérmentve.

BARNA FOGORVOS

Budapest, váci utca 24. szám.

Készít egyes fogakat, fogsorokat és plombokat, jótállás mellett; árak mérsékeltek. Kívánatra részletfizetésre.

MERTENS ÉS TÁRSA

elsőrangú

fényképészeti műintézete

Ersébetter 7. sz.

a bécsi utca sarkán.

Legnagyobb műterem csoport - felvételekhez.

1 1/4 Millionen Gulden

werden verlost:

am 29. Dezember: Staats-Wohltätigkeits-Lose, à fl. 2, Haupttreffer fl. 60.000,

am 2. Jänner: Oesterreichische Credit-Lose, Haupttreffer fl. 150.000,

1 Promesse fl. 5 sammt Stempel;

am 2. Jänner: Wiener Communal - Lose, Haupttreffer fl. 200.000,

1 Promesse fl. 3 sammt Stempel;

alle 3 Stück zusammen nur 9 fl. 50 kr. s. Stempel.

Verlosungs-Kalender pro 1888 und Ziehungslisten franko und gratis. — Bestellungen per Post nweisung und 15 kr. für Rückporto erbeten.

Bank- und Wechselgeschäft

M. J. Guth & Comp.,

Wien, I. Kohlmarkt Nr. 5.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható — az osztr. tartom. számára Szelinski György es. kir. egyet. könyvtárnál, Bécsben I., Stephansplatz Nr. 6.

Magyar klasszikusok új kiadása.

Kölcsesi Kölcsey Ferencz MINDEN MUNKÁI.

Harmadik bővített kiadás.

Kölcsy Ferencz munkáinak harmadik kiadása tiz kötetre rug. E tiz kötetet 40 füzetben bocsátjuk közbe, melyek mindegyike 5—6 ivnyi terjedelemmel bír és egyenként 30 kr.-val kapható.

Eddig megjelent 18 füzet.

Kapható már a teljes munka is, 10 kötet díszes vászonkötésben, aranyvágással 16 frt.

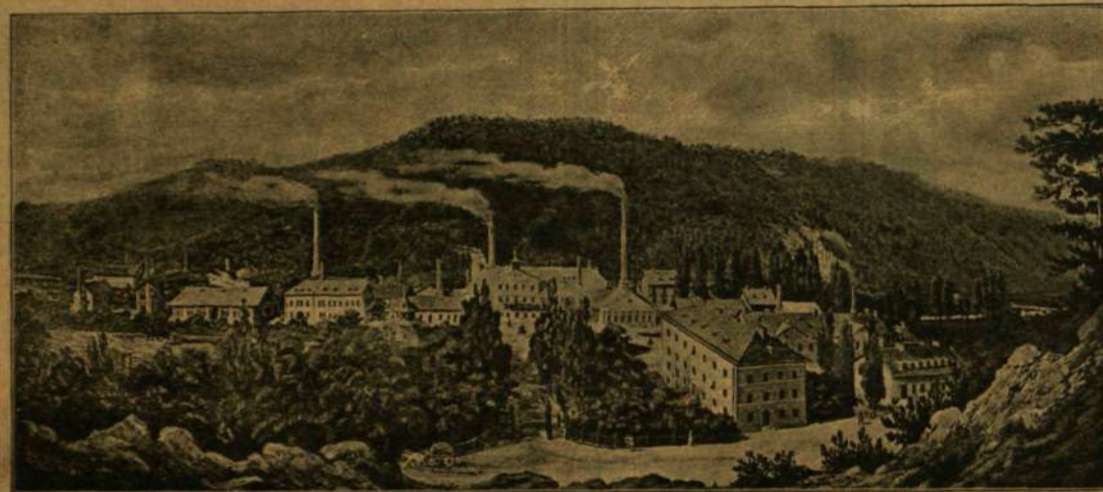
Magyar klasszikusok új kiadása

czím alatt füzetes vállalatot indítunk meg, melyből először is Kölcsey Ferencz összes munkáit nyújtjuk a t. közönségnek harmadik, újonnan átnézett és bővített kiadásban. A vállalat gyors egymásutánban hozni fogja Kisfaludy Sándor összes munkáinak már készülöben levő új teljes kiadását, Kisfaludy Károly minden munkáinak ugyanesak új kiadását, továbbá Bajza, Czuczor, Berzsenyi munkáit, és ezek mellett közbe-közbe Csokonai, Virág Benedek, Dayka Gábor, Szentjóni, Szabó, Bacsányi, Verseghy, Gyöngyösi István és mások irodalomtörténeti becsükön kívül még ma is költői értékkel bíró műveit.

Franklin-Társulat

magyar irod. intézet és könyvnyomda Budapest.

A BERNDORFI FÉMÁRU-GYÁR LÁTKÉPE.

CS. KIR. SZABADALM.

BERNDORFI FÉMÁRÚ-GYÁR.

SCHOELLER ÉS TÁRSAI BÉCSBEN.

AKTÁR: BUDAPESTEN, IV, VÁCZI-UTCA 25. ÉS KRISTÓF-TÉR SARKÁN.

Ajánlja gyártmányait, ugymint evő-eszközöket és asztali készleteket, mindennemű czikket szállodák, vendéglők és kávéházak részére, alpacca-ezüst és alpaccaból, valamint főző-edényeket tiszta nickelből. A készítmények soliditásáról kezeskedik a cég régi jó hírneve, valamint a tényállás, hogy a gyártmányok minden nagy szállodában, vendéglőben stb., valamint a MAGÁNHAZAKBAN elterjedtek és állandó használatban vannak.

A CS. KIR. SZABADALMAZOTT BERNDORFI FÉMÁRÚ-GYÁR

ALPACCA-EZÜST TÁRGYAI

Hivatalosan bejegyzett új védjegy az I. alpacca-ezüstre.

Hivatalosan bejegyzett új védjegy az alpaccára.

általában fehér, kemény fémből valók, alpacca alappal, galvanikus uton erős, sok évi tartósságra számított, 16 latos ezüsttel bevonva, melynek szifárságáért kezesség vállalatik, s a tömör teríték-tárgyakat használt vagy törött állapotban mindenkor visszavásároljuk az árjegyzékünkben feltüntetett ár két ötöd árán.

A TISZTA NICKEL FŐZŐ-EDÉNYEK a hiv. bejegyzett védjegyvel garantírozva, tömör, tiszta nickelből, 98—99 százaléknyi finom rézzel vannak előállítva, s így lényeg-galvanikusan nickelezett v. nickel-lemezelt, ugynevezett vékony nickel-réteggel bevonva, s ennek csakhamar lekopása után használhatlan és értéktelenné válnak. A mi tiszta nickel főző-edényeink tartósak, és évtizedekig használatban lehetnek, s majdnem semmiféle kopásnak nincsenek alávetve és soha sem törnek el, miután a nickel oly kemény és hajlékony, mint az acél. Színük szép fehér, az ezüsthöz hasonló, s használatban is változatlan marad. Egészségi tekintetben is igen ajánlatosak ezen főző-edények, miután a tiszta nickel nem oxidálódik és zöld színyt nem képez. A tiszta nickelből való főző-edényekben gyorsabban lehet főzni, mint a zománczott vagy réz-edényekben. A nickel-edények tisztogatása egyszerű és könnyű, s netalán foltok fehér homokkal való súrolás által eltávolíthatók.

A Berndorfi fémárú-gyár SCHOELLER ÉS TÁRSAI BÉCSBEN.

Iroda és nagybani raktár: I, Wollzeile 12.

Fiók-üzletek Bécsben: I, Graben 12., I, Bognergasse 2., VII, Mariahilferstr. 18.

RAKTÁR PRÁGÁBAN: RAKTÁR BUDAPESTEN: RAKTÁR PÁRISBAN:

I, Graben 37. szám. IV, Váci-utca 25. és Kristóf-tér sarkán. Avenue de l'Opéra 22.

Képes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

FRIESZ JÓZSEF könyvkötő SZ. FEHÉRVÁROTT

S. J. J. J. J. 1889 April 11. é. n.

SZÁMLA

Tisztelt Balog Ferencz Újvidék számára.

Fizetendő a kiállítás helyén.

	Ára	ft.	kr.
1. Mr. Vasárnapi Ujság			
Bécsben 10 példányra			
Remény táblája			80.
Friesz József			
Könyvkötő m.			
Eöszönköltés m.			